

SZÁMADÓ EMESE

PRIBÉRI
JANKOVICH
ISTVÁN

KOMÁROM ■ 2023

Komáromi
Klapka György Múzeum
Katalógusai XXXIII.

SZÁMADÓ EMESE

PRIBÉRI
JANKOVICH
ISTVÁN

KOMÁROM ■ 2023

Komáromi
Klapka György Múzeum
Katalógusai XXXIII.

Komáromi Klapka György Múzeum Katalógusai XXXIII.

Számadó Emese
Pribéri Jankovich István

Borítóterv:
Ölveczky Gábor

Képek, dokumentumok:
Becsek-Jankovich Márta,
Bryner-Jankovich Ágnes,
dr. Aczél Péter (†)

Első borítón:
Jankovich István és hajója, a Rhea

Hátsó borítón:
A Rhea Santorininél (Jankovics István akvarellje)

Kiadja: Komáromi Klapka György Múzeum
Felelős kiadó: Számadó Emese múzeumigazgató
Tördelés: Print Office
Nyomdai kivitel: Line Design Kft.

Komárom, 2023

ISSN 1588-9467
ISBN 978-615-5588-18-1

Nemzeti
Kulturális
Alap

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Jankovich István származása	7
Jankovich István, az építész	19
Jankovich István 1956-ban	26
Jankovich István az emigrációban	32
Jankovich István, a sportember	35
Jankovich István, a művész	57
Jankovich István misztikus világa	64
1. A szabadkőműves	64
2. Előző életek	66
3. A spirituális kutató	72
Jankovich István, a családapa	75
Jankovich István emlékezete	85
Összefoglaló	87
Zusammenfassung	88

Előszó

Pribéri Jankovich István 1920. január 25-én született Budapesten. Okleveles építézmérnök, 1956-os forradalmár és emigráns, író, festő, filozófus és vitorlázó volt.

A Budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építézmérnöki Karán 1943-ban diplomázott kitűnő minősítéssel. Egyetemi tanulmányai alatt és után is több külföldi tanulmányúton vett részt. 1942-től a Városépítészeti Tanszéken dolgozott. Az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeiben az egyetem oktatójaként vett részt, ezért két lányával és második feleségével Svájcba emigrált. Idővel Zürichben telepedtek le, ahol önálló tervezőirodát nyitott. 1964-ben súlyos baleset érte, percekig a klinikai halál állapotában volt, s ez alapvetően megváltoztatta az életét, amelyet innentől kezdve főként az akkor tapasztalt előző életek és az ezoterikus világ megismerésével töltött: számos könyvet írt és előadást tartott ebben az akkoriban még viszonylag ismeretlen témában, miközben tervezői munkájával szinte teljesen felhagyott.

2002. január 23-án halt meg Zürichben.

Élete végéig nagy szerelme maradt a vitorlázás, a festés és rajzolás, valamint a fotózás.

Jankovich István egy sokoldalú tehetségű (építész, író, festőművész), terveit minden nehézség mellett (1956-os emigránsként) is végrehajtó, elképzeléseivel végsőkig ragaszkodó, szenvedélyes (vitorlázó) és minden új élményre (ezotéria, előző életek kutatása) nyitott ember volt, aki a közel fél évszázados emigráció mellett is megmaradt magyarnak.

Élete, munkássága, küzdelmei minden generáció számára példát mutatnak kitartásból, a vállalt ügyek és persze a szeretett hobby iránti elkötelezettségből.

Álljon itt róla két színes történet, unokatestvére, dr. Aczél Péter által 2019 karácsonyán írt visszaemlékezésből:

„Talán 1955 lehetett, amikor a Balaton korabeli legnagyobb motoros hajóján, a Belo-ianniszon az akkori versenyt csodáló közönség a hajó egy oldalára tolongott és a büszke hajó, bizony, felborult. Jankovich félbe hagyva a versenyt, az elsők között ment menteni - dicséretet is kapott érte...¹

A másik történet egyáltalán nem ismert, ő sem büszkélkedett vele. A Pingvin előregedett árbóccát cserélte le a Magyarországon ideiglenesen tartózkodó Szovjet Hadsereg közreműködésével. Az időben ugyanis a szovjet MIG-ek gyakran repültek a Balaton fölé és „hangot robbantottak”. Nos, amint ez a levelezéséből kiderült, egy hangrobbanás megrongálta a Pingvin árbóccát. Ez jóvátételt kívánt, s a szép hajó új árbóccal gazdagodott...²

Jankovich István lánya, Becsek-Jankovich Márta 2019. legvégén keresett meg telefonon édesapja hagyatéka ügyében. A név egyből ismerős volt számomra, hiszen múzeumunk DDr. Juba Ferenc magyar tengerészettörténeti kiállításában már látható néhány akvarellje és emléktárgya. Testvéreivel, Bryner-Jankovich Ágnessel szerették volna édesapjuk hagyatékát, „végrendeleti kívánságát követve” a „Tengerészeti Múzeumnak Komáromba” ajándékozni. DDr. Juba Ferenc ugyanis támogatta Jankovich István „Tengerre magyar” című könyvének – amelyet „egy kis gyémánt-

¹ Az esemény valójában 1954-ben történt a Pajtás csavargózóssal.

² Dr. Aczél Péter 2020. január 7-én küldött emailje. In: KGYM Adattára.

³ DDr. Juba Ferenc 1996. január 14-én Bécsből írt levele Jankovich Istvánnak. Jankovich-hagyaték, I. doboz.

kő”-nek³ nevezett - kiadását, így esett a választás a Komáromi Klapka György Múzeumra. A hagyatékot 2020. július 12-én, a pandémia nyári szünetében hoztuk el Jankovich Márta svájci lakásából, ahol mindkét nővér jelen volt.

Az akkori terv egy emlékkiállítás létrehozása volt 2020-ban, édesapjuk születésének 100. évfordulójára, ezt az elképzelést azonban a pandémia felülírta. A következő terv a 2022-es kiállítás volt, hogy így emlékezzünk meg édesapjuk halálának 20. évfordulójára, ezt viszont a pandémia mellett múzeumunk új épületének átadása körüli késlekedések hiúsították meg.

Így került sor Jankovich István emlékkiállításának megnyitására 2023. szeptemberében, fél évvel múzeumunk új épülete, a Brigetio Öröksége Látogatóközpont megnyitását követően.

Az eltelt évek, pontosabban a 2023-as év eleje azonban súlyos veszteségeket hozott a Jankovich családnak. Először dr. Aczél Péter, a családi archívum őrzője hagyott itt minket, majd Márta szeretett férje, Becsek Attila. Így nagy sajnálatomra ők már nem érhettek meg az emlékkiállítás létrejöttét.

Ezért e kötet sorai, szándékaink szerint, Jankovich István mellett egyben nekik is örök emléket állítanak!

A kiállítás és jelen katalógus törzsanyagát a Bryner-Jankovich Ágnes és Becsek-Jankovich Márta által átadott több doboznyi Jankovich-hagyaték, benne könyvek, fotók, tárgyak, dokumentumok és képek adják.⁴

A családtörténet kiegészítéseként unokatestvérük, dr. Aczél Péter családi albumait használtuk fel.⁵

⁴ Hivatkozása: Jankovich-hagyaték.

⁵ Hivatkozása: Aczél-albumok.

Jankovich István származása⁶

Anyai vonalon egyik dédapja, **Kallina Mór** (Gross-Bittesch, ma Velká Bíteš, Csehország, 1844 – Budapest, 1913) a századforduló sokat foglalkoztatott neves építésze volt. A prágai német műegyetemen és a bécsi Képzőművészeti Akadémián tanult. 1870-ben érkezett Pestre, ahol első munkájaként elkészítette a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga vasszerkezetű kupolájának a tervét, egy addig szokatlan műszaki megoldást használva. Ezt követően folyamatosan kapta a fővárosi palotákra és bérházakra a megrendeléseket. 1872-ben honosítási kérelmet nyújtott be, de csak 1878-ban kapta meg a magyar állampolgárságot. 1874-ben feleségül vette özvegy Schmidt Annát, aki egy fiút hozott a házasságba. Három közös gyermekük született: Irma (1874), Anna (1877) és Géza (1883).⁷

Állnak: Kallina Mór, Kallina Anna, Árkay Aladár, Ismeretlen. Ülnek: Kallina Géza, Árkayné Kallina Irma, Ismeretlen, Kallina Mórné Schmidt Anna

Saját kétlakásos házát, a Kallina-villát 1892-ben maga tervezte neoreneszánsz stílusban, a Budapest, Városmajor utca 54. számú telekre.

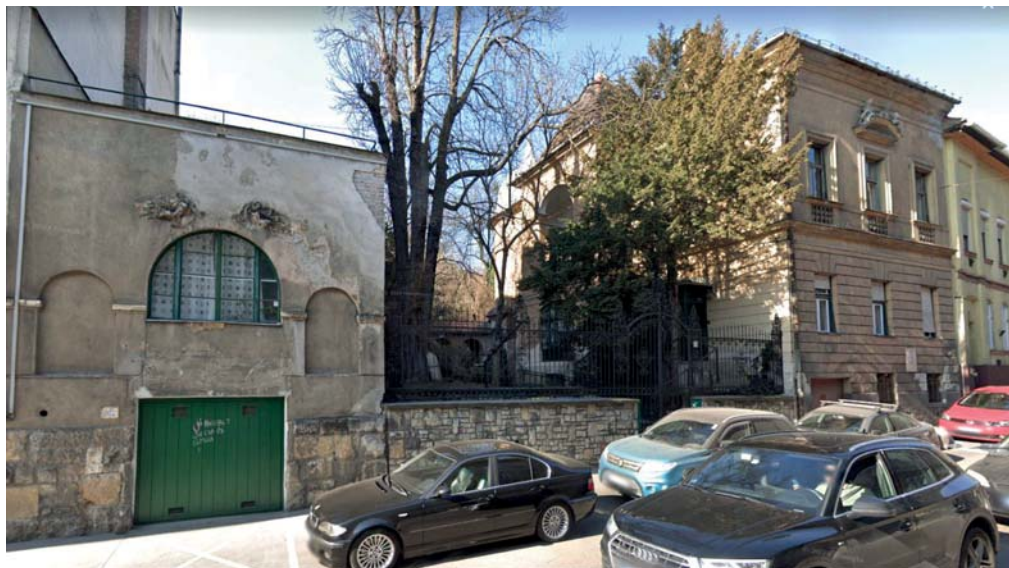
Az 1896-ra felépült ház díszes kerítését, kapuját és egyéb kovácsoltvas díseit lányának apósa, Árkay Sándor készítette.⁸

Nevéhez fűződik többek között a Nemzeti Torna- és Tűzoltóegylet Csarnokának (1870), a Honvédelmi Minisztérium (1879) és a Honvéd Főparancsnokság (1896) Dísz

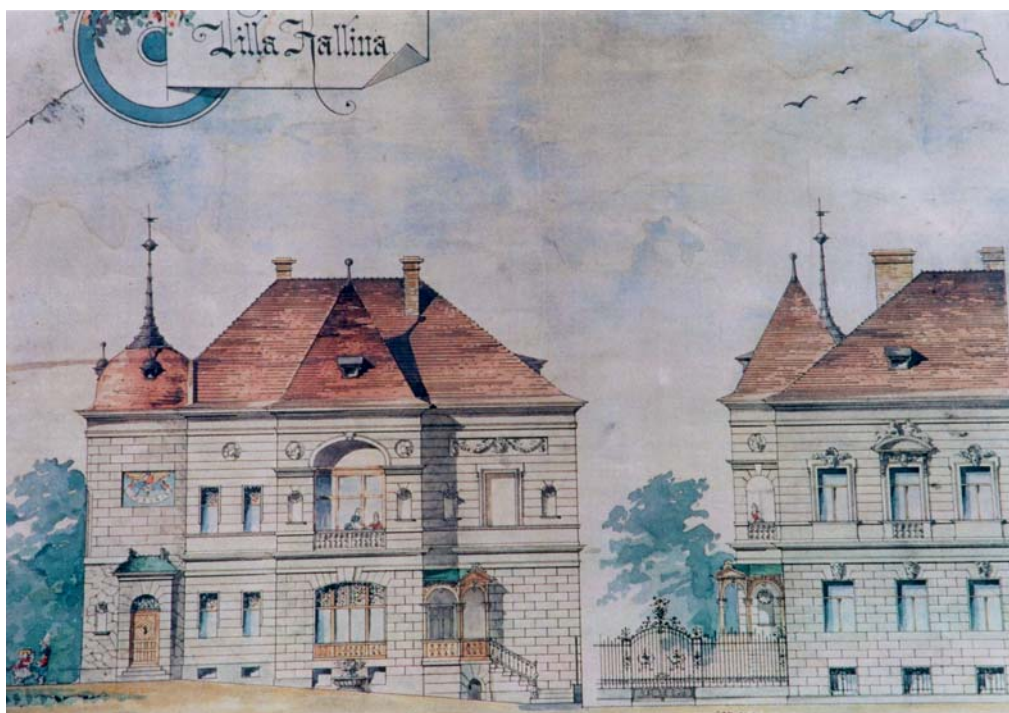
⁶ A fejezetet Aczél Péter családi albumainak képeivel illusztráltuk, az ettől eltérő forrásokat külön közöljük.

⁷ Aczélné Halász Magdolna: Kallina Mór életének családi, kulturális antropológiai vonatkozásai. In: Aczélné Halász Magdolna – Virág-Eglesz Anna (szerk.): Kallina Mór, az eklektikus Budapestépítész. Budapest, 2014, 78-91. oldal

⁸ Papp Gábor György: Kallina Mór, a historikus építész és dinasztiaeremtő; Pandur Ildikó: Árkay Sándor, az első cs. és kir. udvari műlakatos Magyarországon. In: Sisa József (szerk.): ÁRKAY. Egy magyar építész- és művészdinasztia. Holnap Kiadó, 2020, 37-80. oldal és 13-36. oldal (Továbbiakban: Sisa, 2020)

A Kallina-villa (jobbra) napjainkban

A Kallina-villa terve

téri épületének, a Bécsi kapu téri evangélikus templomnak (1894-1895) és a Budai Vigadónak (1896-1899), valamint számos fővárosi bérpalotának és bérháznak a tervezése is.

A M. Kir. Honvéd Főparancsnokság új palotája
(Vasárnapi Újság. 43. évf. 12. szám, 1896. március 22., 184. oldal)

Másik anyai dédapja, **Árkay Sándor** (Világos, ma Románia, 1841 – Budapest, 1910) neves műlakatos iparművész volt.

Aradon, majd Temesváron élt, innen költözött Pestre, ahol 1869-ben a terézvárosi Csengery utcában nyitotta meg műhelyét. Az 1876-ban Szegeden megnyílt „országos ipar, termény- és állatkiállítás” egyik résztvevője. Az 1878. évi párizsi világkiállítás díjazottja és ettől kezdve minden neves iparkiállítás résztvevője. A talán legnívósabb megmérettetésre 1885-ben került sor az Iparművészeti Múzeum szervezésében az Iparcsarnokban, ahol pavilonját Gregersen Guilbrand⁹ építette.

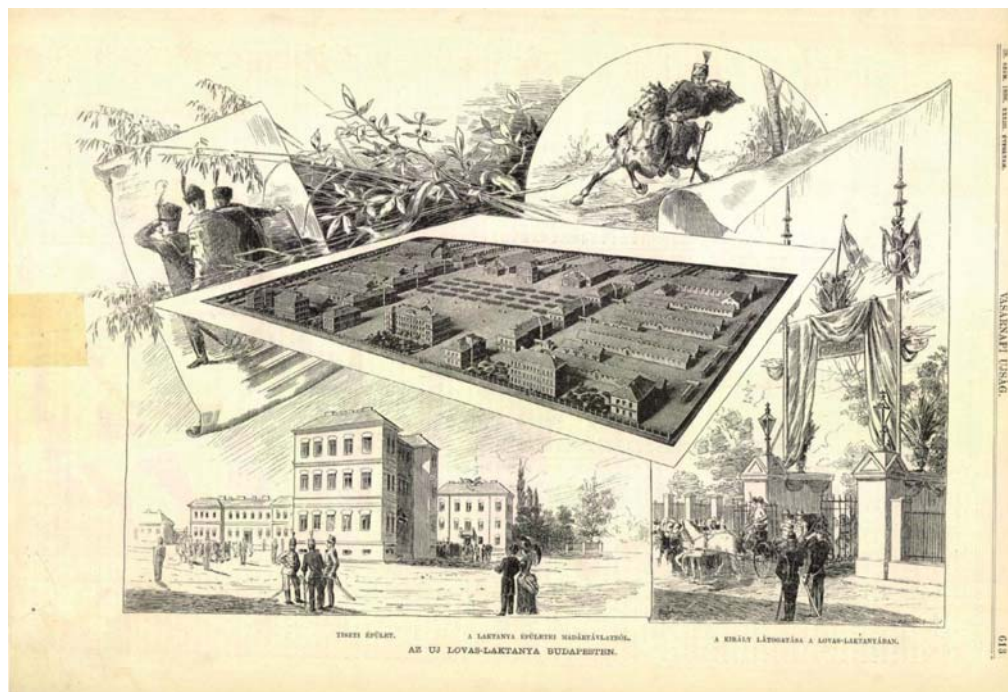

Árkay Sándor

Az általa bemutatott munkákkal nagy sikert aratott. A francia reneszánsz stílusban készített teljes kandallófelszerelését maga az uralkodó, Ferenc József vásárolta meg. Árkay 1886-ban – Magyarországon elsőként – megkapta a „császári és királyi udvari műlakatos” címet. A századfordulón már 180 munkást foglalkoztatott és a nagyszabású budapesti építkezések rendszeres résztvevője volt. Az 1880-as évek első felében kiépülő Sugárúton, a későbbi Andrassy úton, neoreneszánsz díszítményeket és rácsokat készített, pl. a 2. szám alatti Froncière Biztosító Intézet palotájának

⁹ Gregersen Guilbrand (Strand, Norvégia, 1824 – Budapest, 1910) norvég származású magyar híd- és vasútépítő, ács, épületasztalos, építési vállalkozó. 1888-ban jegyeztette be saját cégét (Gregersen G. és Fiai Építő Vállalat), amely egy 1865 óta működő cégen alapult. A cég volt a komáromi Erzsébet híd építésének fővállalkozója 1891-92-ben.

kovácsoltvas munkáit is ő csinálta. 1885-től elsősorban a Kerepesi úton dolgozott. Itt többek között a Ferenc József lovassági laktanya egyik kivitelezője volt, ez napjainkban a Készenléti Rendőrség bázisa.

A Ferenc József lovassági laktanya épülettömbje
(Vasárnapi Újság, 33. évf. 38. szám, 1886. szeptember 19., 613. oldal)

Lakatosmunkáival vidéki középítkezéseken is megjelent. Dolgozott az 1879-es szegedi árvíz után a város újjáépítésén, de Kecskeméten és Veszprémben is megtaláljuk munkáit. 1905-ben az Újpalotai úton felépítette lágyvas- és acélöntödéjét, amelyben elsősorban használati eszközöket és hadi felszereléseket készített. Vagyona egyre gyarapodott. 1887-ben megvette a Szondy utca 27. szám alatti telket, amelyre Kallina Mór egy kétemeletes házat épített.

Sírja a Fiumei úti temetőben található, síremlékét fia, Aladár tervezte.¹⁰

Nagyapja, **Árkay Aladár** (Temesvár, 1868 – Budapest, 1932), Árkay Sándor és Eiber Terézia fia volt. A budapesti Műegyetem hallgatója volt fél évig, majd középiskolai rajztanára, Balló Ede festőművész biztatására festészetet tanult. Székely Bertalannal és Kernstock Károllyal tartott kapcsolatot.¹¹ Ő maga főleg táj- és utcaképeket, valamint családtagjainak portéit festette meg. Édesapja műhelye számára már egész fiatalon, az 1880-as években készített terveket. Később a gyakorlatban is kipróbálta magát. 1892-1894-ben a híres bécsi Fellner és Helmer építész irodánál (ez a cég tervezte a szőnyi

¹⁰ Pandur Ildikó: Árkay Sándor, az első cs. kir. udvari mülakatos mester Magyarországon. In: Sisa, 2020, 13-34. oldal.

¹¹ Poór József: Időkapu. VTV Stúdió, Nagyfödémés, 2012, 20. oldal (Továbbikban: Poór).

Solymosy-Gyürky kastélyt is) dolgozott, majd Hauszmann Alajosnál helyezkedett el, ahol művezető építész volt. Tervezői pályafutása apósánál, Kallina Mórnál kezdődött. Részt vett a Honvéd Főparancsnokság historizáló palotájának tervezésében és építésében és közösen nyerték el a Budapesti Vigadó épületére 1896-ban, majd a Gellért-szobor elhelyezésére kiírt pályázatot. A Wekerle-telepi munkáslakásokat 1909-ben együtt tervezte sógorával, Kallina Gézával. Árkay Aladár idővel a magyar szecesszió kiemelkedő építészévé vált. Első önálló tervezése az Andrássy út 127. szám alatti Babocsay-villa volt 1906-ban. Árkay Aladárnak összesen kilenc temploma valósult meg, amelyek közül az egyik legjelentősebbnek a legelső, a Fasori református templom tekinthető (1911-1913). Nevéhez fűződik többek között a János Szanatórium (a mai Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinika, 1911-1912)¹², és számos más budapesti templom, villa és bérház tervezése. Az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület által elhatározott családiház-lakótelep tervezésekor (Bírák és Ügyészek Telepe, Kis-Svábhegy, 1911-1913) sikerült egy egységes összképet mutató, mégis egyedi, eltérő habitusú villákat terveznie, amelyek a szecesszió, a reneszánsz, az erdélyi népi építészet és a finn építészeti stílus jegyeit viselik magukon.

*Dr. Ráth-Végh István jogász, író, művelődés-
történész családi háza a Bírák és Ügyészek Telepén.
Korabeli képeslap*

*Árkay saját tervezésű villája az
Alma utca 1. szám alatt*

Vidékre is dolgozott, ő tervezte a mohácsi Városházát (1926-28) és Győr-Gyár-városba a Jézus Szíve templomot (1929) is, amelyért a Kisfaludy Társaság Greguss-díjjal tüntette ki.

Feleségével, Kallina Irmával 1908-tól az Alma utca és a Gaál József utca sarkára saját maga által tervezett műteremházban lakott 1922-ig.¹³ Ekkor átköltöztek a Kallina-villába, amely mellett felépített egy műteremnek és dolgozószobának helyet adó taldalékházat, majd a két épületet nyitott árkádsorral kapcsolta össze. Három gyermekük született: Lídia (1896-1961), Tessza (1897-1926) és Bertalan (1901-1971).

Anyai nagybátyja, **Árkay Bertalan** (Budapest, 1901 – Budapest, 1971) a budapesti József Műegyetemen tanult, majd néhány hónapos párizsi műteremgyakorlat után (ahol megismerkedett az art décoval) a bécsi Képzőművészeti Akadémia építészeti

¹² Bhttps://pestbuda.hu/cikk/20220202_a_xx_szazad_kiemelkedo_epitesze_volt_90_eve_halt_meg_arkay_aladar (letöltés: 2023. 08. 09.)

¹³ Benárd Aurél: Árkay Aladár sokszínű építészete. In: Sisa, 2020, 81-148. oldal; https://lechnerkozpont.hu/oldal/hires-emberek-budapestje#arkay-aladar (Letöltés: 2023. 08. 08.)

Árkay Aladár és neje, Kallina Irma

mesteriskolájában végzett három szemesztert. 1927-ben hazatért és édesapja irodájára támaszkodva saját tervezői praxist indított. 1927-ben feleségül vette Sztéhlo Lily (1897-1959) festőművészt, aki apósa, Árkay Aladár ösztönzésére kezdett az üvegfestéssel foglalkozni. Együtt mentek 1929-ben Rómába a Magyar Akadémiára, mivel férje elnyerte Gerevich Tibor művészettörténész, az Akadémia igazgatója által létrehozott művészeti ösztöndíjat. A két világháború között számos bérházat, villát tervezett. Korai villái főleg art deco stílusúak voltak, közülük ma is több látható Budapest I., II., XI., XII. kerületeiben. Az 1930-as években áttért a bauhausra és ezzel az ország egyik legsikeresebb fiatal építészévé vált, akinek a terveit rendszeresen közzölték a *Tér és Forma* című szaklapban Bauhaus lakóházait ma is megtaláljuk Budapest II. és XI. kerületeiben. Jelentős műve még a Rózsadombi Leventeotthon (1939-1940), valamint az OTI bérházai a budapesti Köztársaság téren (1932 és 1935).¹⁴

Festőművészként is számon tartották, 1961-ben festményeivel II. díjat nyert a párizsi Salon des Beaux-Arts kiállításán. A 2. világháború után elsősorban műemléki helyreállításokon dolgozott, nagyszabású feladatai között szerepelt a budapesti Szépművészeti Múzeum épületének restaurálása is 1948-ban.

¹⁴ https://multidezoepiteszet.blog.hu/2018/11/21/arkay_bertalan_a_modern_magyar_epiteszet_uttoroje
(Letöltés: 2023. 08. 09.)

Kallina Géza, Árkay Lídia, Tessza és Berci

Sztehlo Lily és Árkay Bertalan

A római Magyar Akadémia 1929. évi művészeti ösztöndíjasai

Sztehlo Lily: Assisi Szent Ferenc – a komáromi Jézus Szíve Nagytemplom üvegablaka (1937) (Fotó: Török Csaba, 2015)

Árkayék a Városmajor utca 54. szám alatti Kallina-villában laktak. A házaspár 1944-1945 telén bekapcsolódott Lily nagybátyja, Sztelho Gábor (1909-1974) embermentő akciójába. Ebben az időszakban Sztelho Gábor mintegy 2000 zsidó származású embert, köztük 1600 gyermeket mentett meg.¹⁵ A gyerekeket több tucat villában helyezte el, amelyekben Vöröskeresztes otthont létesített, így a Városmajor úti villában is, ahol zsidó gyermekeknek és kisgyermekes anyáknak nyújtottak menedéket.¹⁶ A család visszaemlékezése szerint 54 gyermeket mentettek meg.

A gyermekmentésből ifj. Jankovich István is kivette a részét. Jankovichot 1944. március 17-e után besorozták a hadseregbe, ahonnan azonnal dezertált. Álnéven, mint a Vöröskereszt fiatal munkatársa segítette a Városmajor úton a munkát. Hamarosan azonban lebukott és ismét besorozták egy Németországba tartó menetoszlopba. Az iskola azonban, ahova összegyűjtötték őket, egy orosz légitámadásban találatot kapott és Jankovich a zűrzavart kihasználva megszökött.¹⁷

A kazinbarcika-berentei erőmű építése (Fortepan, 153511)

¹⁵ Sztelho Gábor a háború után öt éven keresztül a Budakeszi úton gyermekotthont működtetett, ahova rászorultság alapján fogadott be gyermekeket. Ebben alakult meg a Gaudiopolis gyermekköztársaság. In: András Andor, Laborczi Dóra (szerk.): Sztelho gyerekek voltunk. Budapest, 2018, 7. oldal.

¹⁶ Csáki Tamás: A Kallina-Árkay-villa. In: Sisa, 2020, 70-71. oldal; Lantos Edit: Árkay Bertalan 1945 utáni (templom) építészete. In: Sisa, 2020, 217-218. oldal, valamint Dr. Gerle Györgyné Preisich Irén: Bátorság és derű. In: András Andor, Laborczi Dóra (szerk.): Sztelho gyerekek voltunk. Budapest, 2018, 27-28. oldal.

¹⁷ Jankovich István: Miért élünk a földön? Szukits Könyvkiadó, 2001, 14-15. oldal; Poór, 26. oldal.

A háború után főleg vidékre tervezett templomokat (pl. Hort, Gerjen, Kömpöc, Inárcs stb.), illetve bekapcsolódott a nagyermű-építészetbe és 1951-ben tagja lett a Borsodi Vegyi Kombinát kazincbarcika-berentei erőművét tervezők kollektívájának, ahol a homlokzat kialakításában jelentős szerepet játszott.¹⁸

Édesanyja, Árkay Aladár lánya, **Árkay Lídia** (Budapest, 1896 – Budapest, 1961) festőművész, könyvillusztrátor és szenvedélyes vitorlázó volt. Festészeti tanulmányait Deák Ébner Lajos szabadiskolájában folytatta az 1910-es években. 1913-tól szerepelt képeivel kiállításokon. Túlélő természetét fia tőle örökölte, hiszen 1920-ban, fia születésénél megkapta és túlélte a spanyol náthát. 41 év múlva Parkinson-kórban halt meg.

Árkay Lídia

*Dr. Jankovich István és fia,
Jankovich István*

Árkay Lidia illusztrációja

Édesapja, **dr. pribéri Jankovich István** (Budapest, 1889 – Budapest, 1974) ősrégi nemesi család sarja, sokszoros magyar síkfutó bajnok volt. Ő volt az első magyar, aki 11 másodperc alatt futotta a 100 méteres síkfutást. Az 1912-es Stockholmi Olimpia résztvevőjeként három atlétikai számban indult, de érmet nem nyert. A Balatoni Yacht Club (BYC) egyik neves tagja, balatonlellei villatulajdonos volt. Jogászdoktor, a Kassa-Oderberg Vasút főfelügyelője, majd az első világháborút követően az Országos Társadalombiztosítási Intézet aligazgatója volt. A második világháború után kényszernyugdíjba került.

¹⁸ Lantos Edit: Árkay Bertalan 1945 utáni (templom)építészete. In: Sisa, 2020, 217-243. oldal.

**"TATA" = Prib. JANKOVICH ISTVÁN szülei:
Dr. Prib. JANKOVICH ISTVÁN (1886-1974)
Anyja: ARKAY LIDIA (1889 – 1961)
Testvére: Mária (Szöke Istvanné) 1923-2005**

Jankovich István családja

Testvére, **Jankovich Mária** (Budapest, 1923 – Budapest, 2013) 1944-ben feleségül ment Aczél Viktorhoz (1919-1990). Két fiuk született, Péter (Bp., 1944 - 2023) és András (Bp., 1947).¹⁹ A házaspár elvált, Jankovich Mária később Szőke István felesége lett. Aczél András 1968-ban disszidált, Zürichben él, építészként dolgozik. Dr. Aczél Péter is építész lett, valamint az állam- és jogtudományok doktora. Budapest Főváros I. kerület Budavár főépítésze volt több mint 30 évig. 2008-ban Főépítési Életmű Díjban részesült, 2015-ben pedig Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését kapott, Budapest I. kerületének felújítása, építészeti örökségének megóvása érdekében végzett kiemelkedő munkája elismeréseként.²⁰ Felesége, Halász Magdolna pszichopedagógus, kulturális antropológus.

*Az Aczél család:
Aczél Péter, Jankovich Mária, Aczél András és Aczél Viktor*

*Halász Magdolna, dr. Aczél Péter és Számadó Emese
a Kallina-villában, 2022. 10. 12-én (Fotó: Török Csaba)*

¹⁹ A családi archívum és fényképalbum őrzője dr. Aczél Péter lett, aki azonban már nem érthette meg e kötetnek a megjelenését. 2022. 10. 12-i látogatásunk után még több alkalommal segítségünkre volt a különböző kérdések tisztázásában, ám szervezete 2023. március 14-én feladta a harcot.

²⁰ <https://epiteszforum.hu/elhunyt-dr-aczel-peter-budavar-volt-foepitesze> (Letöltés: 2023. 07. 13.)

Jankovich István, az építész²¹

1938-ban beiratkozott a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (későbbi Műegyetem) Mérnök-Építész-mérnök Karára. 1941-ben, IV. éves hallgatóként I. díjat nyert a Wellisch Alfréd Alapítvány pályázatán, a Dunamenti nyári vendéglő című pályatervvel, amelyet a Hungária Magyar Technikusok Egyesülete Masztabszervezetének házi kiállításán is bemutattak.²²

*Dunamenti nyári vendéglő, Jankovich István 1941. évi terve
(Technika. 1942. 1. szám, 11. oldal, Jankovich-hagyaték)*

*Vidéki óvoda és napközi otthon.
Jankovich Istvánnak Kotsis Iván tanárnál készített terve, 1940-1941-ből
(Technika. 1942. 3. szám, 94. oldal, Jankovich-hagyaték)*

²¹ A fejezetet a Jankovich-hagyaték képeivel illusztráltuk. Az ettől eltérő fotók forrását külön közöljük.

²² Technika. 1942. 3. szám, 94. oldal és Technika. 1942. 3. szám, 94. oldal.

233. SZÁM.

M
A MAGYAR KIRÁLYI
JÓZSEF NÁDOR
MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
REKTORA

AZ ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY TANÁRTESTÜLETE NEVÉBEN
PEDIG A MÉRNÖKI ÉS ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KARNAK
DÉKANJA

PRIBÉRI JANKOVICH ISTVÁN URAT.
AKI BUDAPESTEN 1920. ÉVBEN JANUÁR HÓ 25-ÉN
SZÜLETETT, A RÓM KAT. VALLÁST KÖVETI ÉS TANULMÁNYAIT
AZ 1938/39 I. - 1942/43 I. TANÉVEKBEN VÉGEZTE S ENNEK
AZ OKLEVÉLNEK MEGSZERZÉSÉRE MEGÁLLAPÍTOTT SZIGORLATOKNAK
MEGFELELT ÉS EZZEL AZ ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI TUDOMÁNYOKBAN SZER-
ZETT KITÜNŐ KÉPZETTSÉGÉT A SZABÁLYSZERŰEN ALAKÍTOTT
SZIGORLATI BIZOTTSÁGOK ELŐTT BEBIZONYÍTOTTA, A RÁNK RUHÁZOTT
HATALOMNÁL FOGVA EZENNEL „OKLEVELES ÉPÍTÉSZMÉRNÖKNEK”
ELISMERJÜK ÉS VALLJUK ENNEK HITELELŰ RÉSZÉRE EZT AZ
ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLYON SZERZETT

ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI OKLEVELET

KISZOLGÁLTATTUK ÉS A M. KIR. JÓZSEF NÁDOR MŰSZAKI ÉS GAZDASÁG-
TUDOMÁNYI EGYETEM NAGYOBB PECSÉTTJÉVEL, VALAMINT SAJÁTKEZŰ
ALÁÍRÁSUNKKAL MEGERŐSÍTETTÜK.

Kelt Budapest, 1943. ÉVI FEBRUÁR HÓ 25-ÉN.

J. Mikulicz-Górgy
A M. KIR. JÓZSEF NÁDOR MŰSZAKI ÉS
GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM REKTORA

J. Hechölv
A MÉRNÖKI ÉS ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR
DÉKANJA

Jankovich István építésmérnöki oklevele

Műegyetemi tanulmányai közben külföldi tanulmányokat folytatott Londonban (British Council ösztöndíj), Münchenben (magyar ösztöndíj) és Rómában (Collegium Hungaricum, magyar ösztöndíj). 1943. február 21-én vette át építésmérnöki oklevelét (oklevél száma: 233/1943), de már 1942. szeptember 25-től az Alkalmazott szilárdságtani tanszéken kisegítő tanársegédként, 1943. április 1-jétől pedig a Városépítéstani tanszéken tanársegédként, 1950. december 1-jétől adjunktusként dolgozott. 1945-47-ben és 1950-ben, amíg a tanszékvezető pozíciója betöltetlen volt, ő irányította a tanszéki adminisztrációt. Rendszeresen tartott előadásokat az egyetemen a várostervezés és a regionális tervezés témakörében a mérnökhallgatóknak. Egyetemi tanulmányai után is több külföldi tanulmányúton, illetve kiküldetésen vett részt. 1946-ban eljutott Svájcba, Angliába, Franciaországba, 1947-ben Franciaországba, Olaszországba és Svájcba, 1948-ban Olaszországba és Ausztriába, 1956-ban Csehszlovákiába és a Szovjetunióba. Egyetemi munkája mellett gyakorló mérnökként is dolgozott, 1942-48 között saját irodája volt Budapesten. 1945-ben a Helyreállítási Minisztérium, a Közmű Tanács és több budapesti iroda is várostervezési szakértőnek alkalmazta.

Állandó előadója a Mérnöktovábbképző Intézetnek és a Magyar Tudományos Akadémia Településtudományi Főbizottság Regionális Tervezési Albizottság titkára volt. Iroda- és lakóépületeket, sport célú létesítményeket, üzleteket, gyárakat tervezett.²³ Könyveket, tanulmányokat írt várostervezés, vidéktervezés, várostervezés-történet témakörökben.²⁴

1947-től a kommunista hatalomátvételig a Magyar Vöröskereszt hivatalos építész volt. 1947-ben megbízást kapott a Magyar Vöröskereszt Budapest, Győri úti kórháza I., V., VI., VII., VIII., IX. pavilonjainak, a garázsok, az ápolónői iskola, a Kis- és Nagy Intézet, a Wodianer épület, a Bonctani Intézet, a 2. sz. kapu és az új plébánia templom és paplak bontási, helyreállítási, átalakítási, vagy új építkezési munkálataira. Az Erzsébet királynéről elnevezett kórház 1884-ben épült és a második világháborúban hadikórházként működött.²⁵ Ez alatt több bomba- és gránátbecsapódás is érte a komplexumot. A háborút követő három évben folyamatosan dolgoztak a helyreállításán, végül a svéd Vöröskereszt anyagi támogatásával sikerült teljesen felújítani az épületegyüttest 1948-ra.²⁶

A kommunista hatalomátvétel után azonban fel kellett adnia saját irodáját. Felajánlották neki az Állami Építészeti Iroda vezető pozícióját, valamint a város- és vidéktervezési professzori címet. Mindkettőt visszautasította, mivel be kellett volna lépnie a pártba. 1954-ben ő készítette az Országos Meteorológiai Szolgálat Balaton parti új, reprezentatív obszervatóriumának az előterveit, illetve ellátta az építési ellenőr feladatát. Az építkezést 1956 októberében, a forradalom előtt fejezték be.

²³ Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtár levéltári iratanyaga (1990), önéletrajzi írásai és tanulmányai alapján. In: Jankovich-hagyaték, I. doboz.

²⁴ Dés városrendezési tervei (Technika 1944, 2. szám), Városszerkezet és Budapest újjáépítése (Városi Szemle, XXXII. évf.), London ma, a városrendező szemével (Új Építészet, 1947, II. évf. 6. szám), Balatoni tájrendezés (Élet és tudomány, 1953. július 1., VIII. évf. 26. szám) stb. In: Jankovich-hagyaték. További munkák: Poór, 33. oldal.

²⁵ Magyar Vöröskereszt Központi Igazgatósága 6026/947. számú Mérnöki megbízólevele. In: Jankovich-hagyaték, I. doboz.

²⁶ 1949. január 1-jén államosították, és a nevét Budapesti Állami Kórházzá változtatták.

Az Erzsébet Kórház újjáépítési munkálatainak megtekintése 1947-ben

*Jankovich István ellenőrzi az Országos Meteorológiai Szolgálat
obszervatóriumának az építését*

Ő kezdte el az első magyar kobalt izotóp kutatóközpont épületeinek (amit 10 000 curie mértékű sugárzásra terveztek) a tervezését is 1956-ban, de ezt emigrálása miatt már nem tudta befejezni.

Zürichben telepedett le, ahol 1957. február 18-tól 1959. augusztus 29-ig Otto Glaus építész, 1959. augusztus 1-től 1961. december 31-ig Hans von Meyenburg építész cégénél dolgozott.²⁷ 1958-ban a hivatalos svájci mérnöki és építészeti társaság, a SIA (Schweizerischer Ingenieuren und Architekten Verein) teljes jogú tagja lett. 1961-től saját építészeti irodája volt Zürichben. A hagyományos konstrukció mellett az általa szabadalmaztatott "JANKOSWISS" előregyártott moduláris rendszerrel tervezett.

Stefan Jankovich építész-mérnök Zürichben

A JANKOSWISS-rendszer olyan 20 cm vastag előregyártott elemekből álló panelrendszer, amelyben benne vannak az elektromos vezetékek és a gépészet. A kétféle padló- és hatféle belső válaszfalelemek jól variálhatók, így egyéni házak építésére is alkalmas. Idő és költségek tekintetében is gazdaságosabb, mint az addigi panelrendszer.

Az elemek nagy mennyiségű gyártása 8-14%-os költség- és időmegtakarítást jelentett a hagyományos építészeti módszerekhez képest. A JANKOSWISS-rendszer a panel lakótelepekhez képest abban más, hogy a házak alaprajzi elrendezése nem sztandardizált, az elemek jól variálhatók, és individualizált házak építésére alkalmas, csak a megadott modulrendszerben kell maradni.²⁸

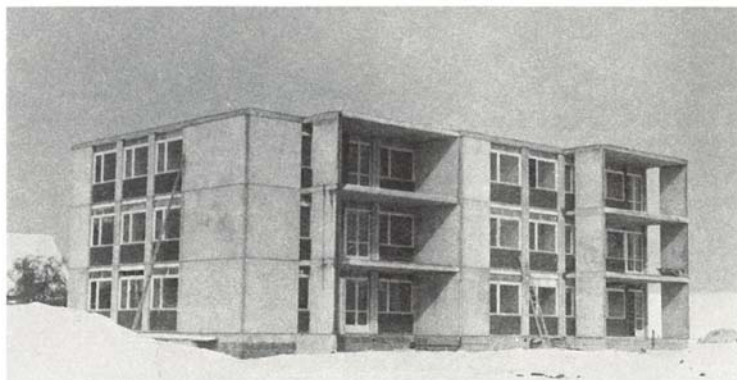
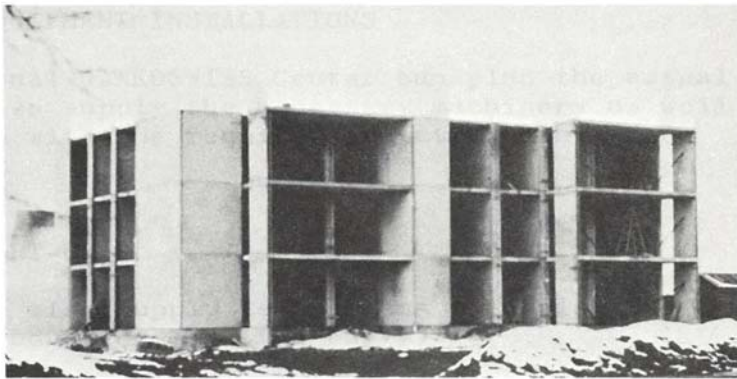
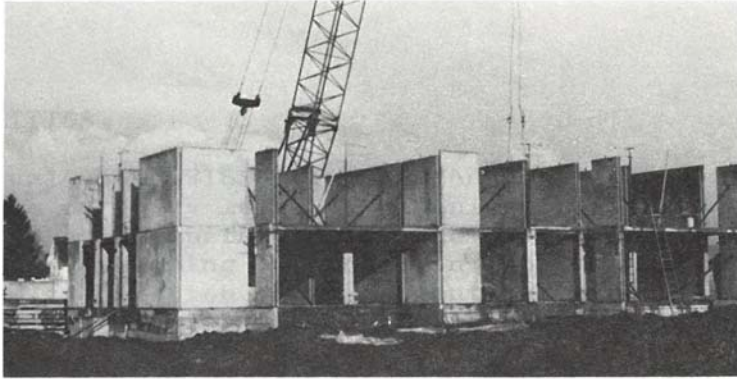
²⁷ Erről szóló igazolások a Jankovich-hagyatékban találhatók.

²⁸ <https://www.e-periodica.ch/cntmng?pid=buw-001%3A1970%3A24%3A%3A2324> (Letöltés: 2023. 07. 23.). Köszönöm Dobosi Linda segítségét a műszaki szöveg fordításában és értelmezésében.

baukastensystem
JANKOSWISS

Hönggerstrasse 142

8037 Zürich, Schweiz

Társasház építése Jankoswiss-panelekből - 5, 10 és 15 nap után

1964-ben újabb irodát nyitott Luganóban, de 1978-ban be kellett zárnia a közlekedési balesetéből eredő anyagi nehézségek miatt. 1985-ben történt nyugdíjba vonulásáig szabadúszó építészként és tervezőként dolgozott Zürichben.

Főbb munkái:

Svájcban: Zürich, Uraniastrasse: ENIT irodaház átalakítása; Niderwil, Aargau kanton: Lakóház tervezése, JANKOSWISS-rendszerrel; Lugano, Via Pretorio: Hétszintes iroda- és banképület tervezése kávézóval, klubbal és tárgyalóteremmel, JANKOSWISS moduláris rendszerrel.

Németországban: rugalmas lakások JANKOSWISS moduláris rendszerrel; Stuttgart: két sokemeletes épület irodákkal és lakásokkal egy biztosítótársaság számára, JANKOSWISS moduláris rendszerrel; Pfungen: sokemeletes lakóház JANKOSWISS moduláris rendszerrel.

Különleges épületek: Kitega, Burundi (Afrika): Katedrális; Gondo/Las Palmas: Repülőtéri étterem; Zürich: Hardau Közlekedési Iskola; Matthisweg, Zürich és Kloten: időosztáshoz; Kuvait: TV-torony, együttműködve az Elektrowatt, ZH vállalattal.

Helyszíni tervezés: Tunisz (Afrika): Projekt tanulmány; Arabella: üdülősziget; Amman, Jordánia: Abu Nuseir, új városrész; Szaúd-Arábia: Assis, új város, mindhárom projekt együttműködésben az Elektrowatt, ZH vállalattal.

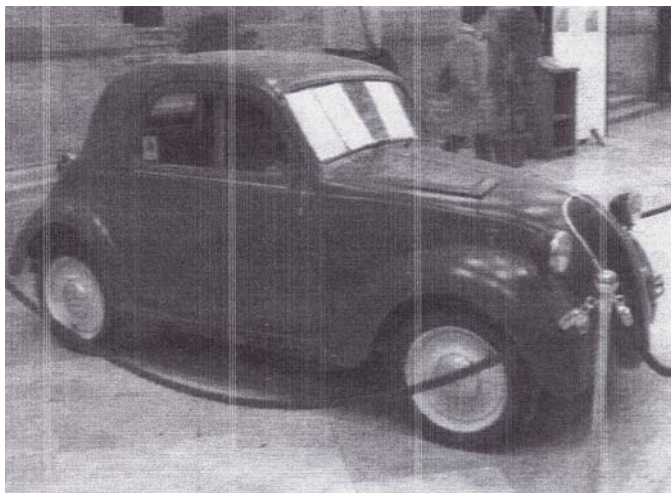
A kitegai katedrális

AbuNuseir

Jankovich István 1956-ban²⁹

Jankovich István egy kis négyülékes 500-as Fiattal járt a műegyetemre dolgozni. A Topolino³⁰ a hallgatók jóvoltából gyakran a feljárati lépcső tetején parkolt, vagy az aulában találta magát. Ennek a Topolinónak fontos szerep jutott 1956. október 22-én.

Egy Topolino a Budapesti Műszaki Egyetemen kiállítva 1994-ben

Jankovich István a műszaki egyetem Városépítési Tanszékének adjunktusaként részt vett az egyetemi ifjúság október 22-i nagygyűlésén, amelyen a hallgatók megfogalmazták a független magyar fejlődést követelő kiáltványukat 14 pontban. Jankovich a Topolinóval egy háromtagú diákküldöttséget vitt a Rádióhoz, hogy beolvassák a követeléseket. A Rádiónál vették észre, hogy nem hoztak magukkal semmilyen fogalmazványt, így emlékezetből szövegezték meg az aulában elhangzottakat és a kocsí szélvédőjén vetették papírra a diákság követeléseit. Azonban csak 10 pontot sikerült rögzíteni, ezeket nevezték később Topolino-pontoknak. Benke Valéria, a Rádió elnöke azonban csak 5 pont beolvasását engedélyezte, amit Jankovichék nem fogadtak el. A követelések terjesztését a többi napilap is elutasította, végül a műegyetemi újság, a Jövő Mérnöke vállalta a másnapi terjesztést. Így a MEFESZ itt megjelent 14 pontja vált ismertté.³¹

²⁹ A fejezetet a Jankovich-hagyaték IX. dobozában található fotókkal és dokumentumokkal illusztráltuk. Az ettől eltérő forrásokat külön közöljük.

³⁰ A Fiat 500-as, a népszerű Topolino (kisegér), a világ legkisebb sorozatgyártású autója volt. 1936-ban Dante Giacosa mérnök tervezte. 1955-ig három szériában gyártották, közel 520.000 példányban. In: https://www.museoauto.com/en/collezione_en/500-topolino/ (Letöltés: 2023. 07. 11.)

³¹ Palasik Mária: A forradalom előestéi a Műegyetemen. In: Miklós Péter (szerk.): Forradalom közelnézetből. Az 1956-os forradalom és szabadságharc vidéki eseményei. Hódmezővásárhely, 2017, 16. oldal; Pedroni Emma Anna (szerk.): A Budapesti Műszaki Egyetem és az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem részvétele az 1956-os forradalomban. I. kötet. Budapest, 1994, 13. oldal; Némileg másképp írja le a történeteket prof. Vajna Zoltán, Becsek-Jankovich Mártának 2006-ban írt levelében. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában³² lévő iratokból az is kiderül, hogy Jankovich István, valamint Nagy Sándor tanársegéd és két fiatalember „biztosabb megvédés miatt” elvitte a személyzeti osztályról a káderanyagokat a rektori hivatalba.³³ Az ő nevéhez fűződik az az angol nyelvű levél, amelyben 1957 novemberében az ENSZ csapatok beavatkozását kérte a szovjet csapatok ellen Dag Hammarskjöldtől, az ENSZ főtitkártól. Az amerikai követségen keresztül akarta eljuttatni, de végül nem sikerült.³⁴

A rádiónál leírt 10 pontot (ún. Topolino-pontok) Jankovich őrizte, majd 1984. június 16-án, a Svájci Magyar Egyesületek Szövetsége nevében, amelynek alelnöke volt, Luzernben átadta II. János Pál pápának annak svájci látogatásakor. „*Tettem ezt azért – írta 1990-ben Paskai László esztergomi bíborosnak -, mert akkor még reménytelennek láttam, hogy hazámban politikai változás történik és ezeket a dokumentumokat pld. a magyar nemzeti múzeum méltóképpen megőrzi az utókor számára.*” Átadta a szentatyának a Topolinón használt és az oroszok által átlőtt nemzeti zászlót is, „*avval a kéréssel, hogy őrizze meg, míg Magyarország újra felszabadul az idegen megszállás alól és visszanyeri önrendelkezési jogát*” és még egyéb 1956-os relikviákat. Az emlékek átadását a svájci TV is közvetítette.

II. János Pál pápa és Jankovich találkozása, valamint az átadott zászló

³² Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában (továbbiakban: ÁBTL) Pokorny Gábor történész kutatót, akinek ezúton is köszönöm a segítségét!

³³ ÁBTL-3.1.9. - V -150384/18.

³⁴ ÁBTL-3.1.9. - V -150384/123.

1956. 10. 22. ...

Bevétel: Helyi megvalósítás, a hivatalos
megvalósítás az ügyintézési pontokhoz!

- 1/ Ny. László vezetésével -
Előtte ny. újság kiadását -
- 2/ Könyvtár Ny. János vezetésével
- 3/ Magyar-Országos barátság és a alap
(és magyar nyelvű) kiadását!
- 4/ Ny. széklet valóságos, több pont rendelt!
- 5/ Ny. gazdasági politikai. Készen, Kádár vezetésével
Készen, Kádár vezetésével
- 6/ Munkák megvalósítását és új
Készen, Kádár vezetésével
- 7/ Munkák megvalósítását és új
Készen, Kádár vezetésével
- 8/ ^(gond) Munkák megvalósítását és új
Készen, Kádár vezetésével
- 9/ Máj 15, Rt 6, nem. ügyintézés. Készen!
- 10/ Vele és a széklettel és a
Helyi-ny. Készen, Kádár vezetésével

Kijelentés: Teljes körűen valószínű és
a legújabb kiadások megvalósítására

[Handwritten signature]

SEKRETARIAT STANU

WATYKAN, 2 lipca 1984 r.

Szanowny Panie,

W imieniu Jego Świątobliwości Jana Pawła II serdecznie dziękuję za cenny i wymowny dar złożony podczas Jego pasterskich odwiedzin w Szwajcarii.

Wraz ze słowami wdzięczności przekazuję Panu zapewnienie o pamięci w modlitwie oraz szczególnie Błogosławieństwo Apostolskie Ojca Świętego.

Łączę wyrazy szacunku

Mons. Giovanni B. RE
Asesor

W. Pan
Stefan Jankovich
Honggerstr.142
8037 Zürich
SVIZZERA

A pápai assessor 1984. július 2-i levele Jankovichnak

A rendszerváltás után Jankovich levélben fordult Paskai László bíborshoz, amelyben leírta a pápával való találkozását, az '56-os dokumentumok átadását és arra kérte őt, hogy javasolja azoknak a pápai látogatás alkalmával történő visszaadását. A pápa Magyarország vatikáni nagykövete útján 1991-ben elküldte Göncz Árpád köztársasági elnöknek a dokumentumokat, aki azt 1991. március 22-én írt levelében Jankovich Istvánnak meg is köszönte. Felmerült a gondolat, hogy II. János Pál 1991. augusztus 16. és 20. közötti magyarországi útja során, Jankovich jelenlétében szerveznének egy protokolláris átadást, de biztonsági okokból erre nem kerülhetett sor.

Ezért a köztársasági elnök meghívta hivatalába Jankovichot, hogy személyesen adja át a dokumentumokat.³⁵ A találkozásra 1991. október 24-én került sor.³⁶ Az egyedülálló relikviákat a köztársasági elnök az 1956-os Magyar Forradalom Történetének Dokumentációs és Kutatóintézetének ajándékozta, amelyeket Litván György, az intézet igazgatója vett át. Az átadón Hegedűs B. András, a Történelmi Igazságtétel Bizottság³⁷ képviselőjében kiemelte, hogy „Az anyag kétségkívül legértékesebb része a híres október 22-én este a Műegyetemen megfogalmazott 10 pontos kiáltvány, melynek kéziratosa eredetije most került vissza Magyarországra.”³⁸

Jankovich erre az alkalomra a „Felszabadulás” című képét ajándékozta Göncz Árpád köztársasági elnöknek.³⁹

Jankovich István dokumentumait a Magyar Köztársaság elnöke, a Miniszterelnök és az Országgyűlés elnöke emléklappal jutalmazta, melyet dr. Ódor László, a Magyar Köztársaság svájci nagykövete 1992. október 23-án adott át neki Bernben, a Magyar Nagykövetség épületében.⁴⁰

*Jankovich István Göncz Árpád köztársasági elnöknel.
A fotón II. János Pál pápa és Jankovich találkozása látható*

³⁵ Göncz Árpád levele. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

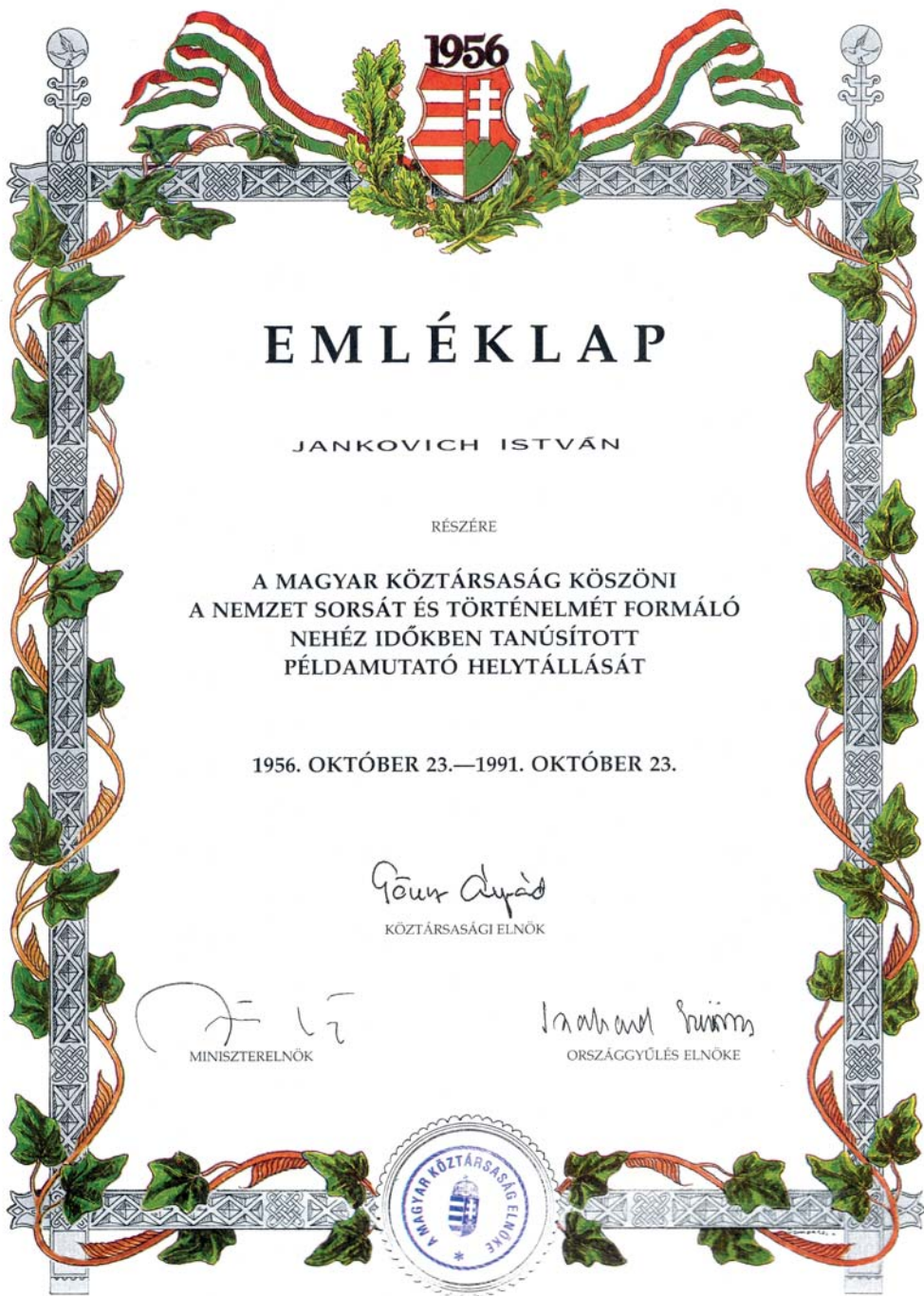
³⁶ Jankovich 1991. 09. 18-án kelt levele levele Hofer Miklós professzornak. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

³⁷ A Történelmi Igazságtétel Bizottság 1988-ban alakult Hegedűs B. András budapesti lakásán, az alapítók között volt Göncz Árpád is. A szervezet alapvető célkitűzése az volt, hogy a magyar köztudatból tűnjenek el a kommunista diktatúra történelemhamisításai és méltó megvilágításba kerüljenek azok az események és személyek, amelyeket és akiket a kommunista rendszer pellengérré állított és üldözött.

³⁸ Magyar Nemzet. 1991. 10. 25. (54. évf. 250. szám), 5. oldal.

³⁹ Jankovich levele az ajándékozásról Göncz Árpádnak. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

⁴⁰ Meghívó. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

Jankovich István 1956-os helytállásáért kapott Emléklapja

Jankovich István az emigrációban

Jankovich a forradalom leverése után 1956. november 6-án indult családjával, feleségével és két kislányával Topolinóján nyugatra. A nehézségekkel teli út végén végre Bécsbe értek, ahol a családfő egyik építész ismerősénél kaptak szállást. November vége felé a családját felrakta egy Svájcba induló, menekülteket szállító vonatra, ő maga pedig még Bécsben maradt és a menekültek szervezésében segített. A családot a Berni-havasok közti kis falu, Spiez melletti Hotel Blümlisalpban helyezték el, ahol három hétig voltak, majd házat kaptak egy Zürichtől 14 km-re fekvő kis faluban, Langau am Albisban, ahol 1 évig ingyen lakhattak. Jankovich december végén csatlakozott hozzájuk egy vadonatúj Fiat 1100-assal, a Topolino ugyanis üzemképtelenné vált és a Fiat Gyár torinói múzeumába került.⁴¹

Jankovich az emigrációban is a magyar szabadság és függetlenség eszméjének lelkes szóvivője volt, és minden lehetséges alkalmat megragadott az 1956-os forradalom és szabadságharcra való emlékezésre. Újságcikkeket írt a Zürcher Woche-ba, nyilatkozott a svájci TV-nek és Rádiónak és emlékünnepek szöszólója volt, nem mindig vesélytelenül. Az 1982. október 23-i müncheni beszéde után ugyanis állítólag megakarták mérgezni.⁴²

Az emigráció forradalom utáni tevékenységében jelentős szerepet játszott a Király Béla által vezetett „Magyar Szabadság Nemzetör Szövetség”, amely a „Magyar Forradalmi Tanács” alakuló ülésén diplomáciai, gazdasági és katonai osztályt alakított Jankovich István, Dr. Szentkúti József és Pongrácz Gergely vezetésével. Létrehozták továbbá a szervezet központját párizsi székhellyel⁴³ és megbízottakat neveztek ki 15 országba, a helyi szervezetek irányítására. A magyar emigráció Király Béla által vezetett szervezete erős propagandát fejtett ki annak érdekében, hogy Magyarországon ismét fegyveres harcot kell kezdeményezni.⁴⁴ A szervezet diplomáciai osztályát Jankovich István vezette.⁴⁵ Az ellenforradalmi csoportok létrehozásán kívül feladatul szabták még, hogy Magyarországon fel kell venni a kapcsolatot több budapesti munkástanáccsal, a NEFESZ Intéző Bizottságával és az Írószövetséggel, az ellenforradalmi csoportok részére fegyvereket szállítani, funkcionáriusok, volt államvédelmi tisztek ellen terrorakciókat végrehajtani. A kapcsolatot a csoportokkal futárok útján és rádióadóvevő készülékeken tervezték biztosítani.⁴⁶ A szervezkedés anyagi megszervezését Jankovich kapcsolatai vállalták.⁴⁷

Jankovich Nyugat-Németországba ment, ott több táborot meglátogatott, majd Münchenben, megpróbált befolyást gyakorolni a rádióra, hogy ott tovább folytassák az uszítást Magyarországra felé. Ez a kísérlete meghiúsult, mivel nem látták politikusnak, ha ilyen hangot ütnek meg a magyarok ellen.⁴⁸

⁴¹ A kocsit állítólag a Fiat autógyártól kapta a Topolinóért cserébe, amit Torinóban, a múzeumukban akartak kiállítani. Jankovich lányai is úgy tudják, hogy a kocsi odakerült.

⁴² Megjegyzés az iratok között. In: Jankovich-hagyaték, IX. doboz.

⁴³ ÁBTL - 3.1.9. - V - 150352/2 1259.

⁴⁴ ÁBTL - 3.1.9. - V - 150352/2 1260.

⁴⁵ ÁBTL - 3.1.9. - V - 141853/211 3.

⁴⁶ ÁBTL - 3.1.9. - V - 141853/270 2.

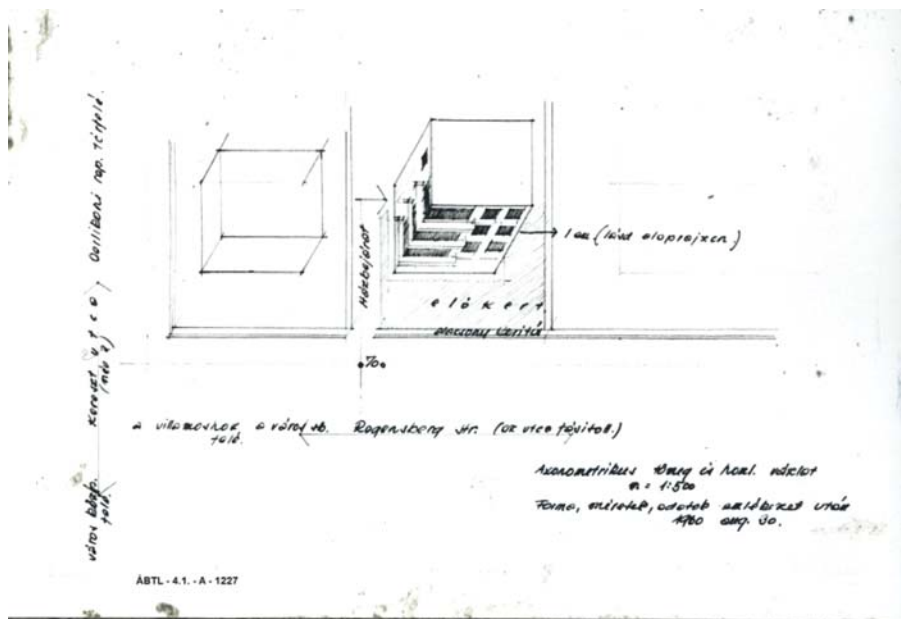
⁴⁷ ÁBTL - 3.1.9. - V - 141853/139 3.

⁴⁸ ÁBTL - 3.1.9. - V - K-115994.

Az Állambiztonsági Szolgálat „Kerekes” fedőnéven dolgozó ügynöke megismerkedett az októberi események után disszidált Jankovichcsal, aki 1957. februárjában Svájcban lakott, a Langnau Albis Zürich Wolfgrabenstrasse 25. szám alatt. Jelentése szerint Jankovich hírszerző tevékenységet folytat Magyarország ellen, igen jó körülmények között él és azzal a kéréssel fordult Kerekeshoz, hogy mondjon neki olyan lehetőségeket, olyan személyeket, akiken keresztül embereket lehet Magyarország területére juttatni. A Forradalmi Tanács nevében kérte ezt Kerekestől.⁴⁹

Kerekes jelentést írt arról is, hogy a már említett Király Béla az USA-ban megkezdte egy „szabadságharcos szövetség” szervezését. E célból körleveleket küldött ki azoknak, akiket az egyes államok területén a megbízottainak szánt. Így Ausztriában először dr. Szentkúti József kapott körlevelet, akinek feladata Jankovichcsal együtt az Olaszországban tartandó kongresszus megrendezése volt, a tervek szerint április végén, május elején. Hivatalos utasításban közölték, hogy lehetőleg kicsi legyen az előzetes propaganda, mert részben provokációtól, részben pedig diplomáciai beavatkozástól tartanak, illetve félnek az osztrák hatóságok esetleges akciójától a kongresszuson részt venni kívánó menekültekkel szemben. Mivel később dr. Szentkúti Svájcba, majd onnan Olaszországba rendelték, az ausztriai irányítást Sípos Lajos építészmérnök vette át. Kerekes értesülése szerint Jankovich és Sípos irányítása alatt több ellenforradalmi csoport volt jelen Magyarországon.⁵⁰

A róla készült jelentésekből azt is tudjuk, hogy „Dr. (sic!) Jankovich 1963. augusztusában Zürich H-50 Oerlicon, Regensburg Strasse 70. szám alatt lakott. Egy ismert svájci építészeti tervezőintézetnél tervező mérnök. Havi keresete: 2000-2500 svájci frank.”

A Regensburg Strassei bérház⁵¹

⁴⁹ ÁBTL - 3.2.3. - Mt - 713/3/1552.

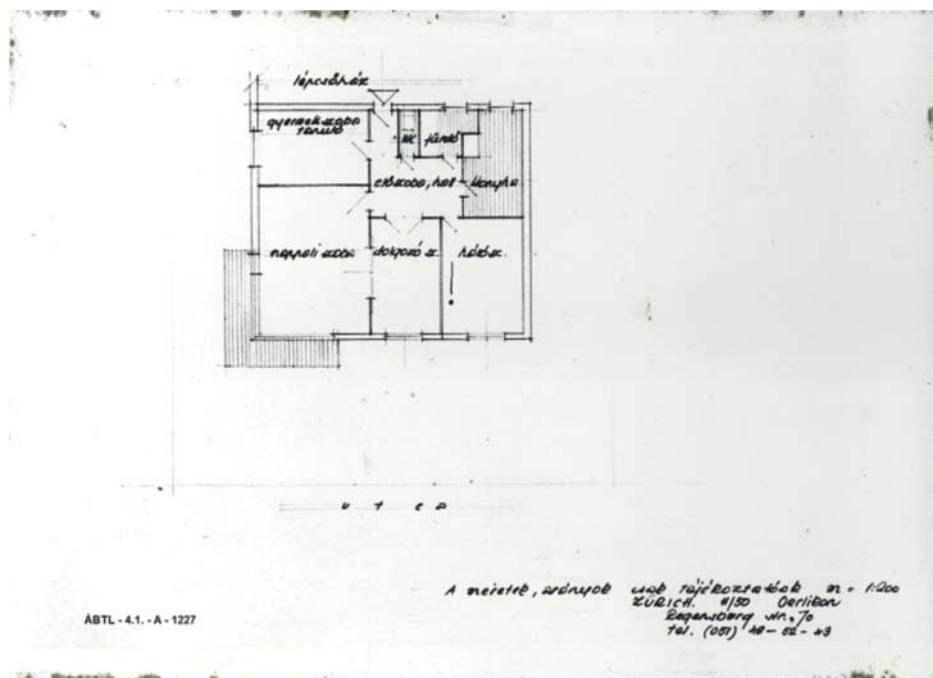
⁵⁰ ÁBTL - 3.2.3. - Mt - 713/3/1733.

⁵¹ ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album.

A III/III Csoportfőnökség 2-B alosztálya 1963. június 8-án összefoglaló jelentést készített Jankovich Istvánról (fedőneve "Pufi"), ebből tudjuk, hogy még 1957. januárjában Bécsben ún. Magyar irodát nyitott disszidensek szervezése és a Magyar Népköztársaság ellen való felhasználása céljából. Különböző botrányok után az irodát felszámolták. Jankovich ekkor telepedett át Svájcba. Egy időben elnöke volt a "Zürichi Magyar Egyesületnek". Részt vett a diákemigráció szervezésében és irányításában. Svájci Magyar Egyesületek Szövetsége elnevezés alatt egy emigrációs csúciszerv létrehozásán fáradozott, melynek feladata lett volna a különböző jobboldali emigráns szervezetek egyesítése, ill. közös politikai platformjuk kialakítása. A jelentésben azt írják, hogy 1961-ben minden nyilvános szerepléstől visszavonult, mivel állítása szerint az emigráns szervezetek nyilas irányítás alá kerültek volna. Ugyanakkor 1963-ban valószínűnek tartották, hogy az amerikai, vagy az angol hírszerzésnek dolgozik.⁵²

1965-ben Jankovich István húga, Aczél Viktorné Zürichben járt testvérénél. Hazatérve munkahelyén ráállítottak egy beépített embert, fedőnevén „Pákozdi Jánost”. Aczélné a munkahelyén elmesélte, a bátyja tudja, hogy a BM foglalkozik vele, sőt azt is, hogy ki tájékoztatja dolgairól a magyar hatóságokat, de a nevét nem árulta el.

A Belügyminisztérium által 1966. 11. 26-án megnyitott dosszié szerint a Svájcban élő ellenséges személyek között szerepelt Jankovich István, aki „Részt vesz az MSZHSZ tevékenységében. Alaposan gyanúsítható azzal, hogy hazánk felé hírszerző és beszerző tevékenységet folytat.”⁵³

A Regensburg Strassei lakás beosztása⁵⁴

⁵² ÁBTL - 3.2.5. O-8-095/2/492-493. oldal.

⁵³ ÁBTL - 3.2.5. O-8-095/5/214. oldal.

⁵⁴ ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album.

Jankovich István, a sportember⁵⁵

Jankovich többféle sportban (pl. törvívás, kardvívás, tenisz) is kipróbálta magát és mindegyikben jó eredményeket ért el. 1940 körül megkapta az Arató Gyula szobrászművész (1889-1969) által tervezett Magyar Sport Érem / A jövő nemzedéke a nemzet jövője ezüstözött bronz változatát. Svájcban tagja volt a Repülőklubnak is.

Ifj. Jankovich István névre gravírozott Magyar Sport Érem

Jankovich István repülőgépével, 1975

⁵⁵ A fejezetet a Jankovich-hagyaték (II-V. dobozok és albumok) képeivel, tárgyával illusztráltuk. Az ettől eltérő forrásokat külön jelöljük.

D/44 Tacskó

J/M31 Kincsem

Garabonciás

Pinguin

Saját

MAGYAR VITORLÁS YACHT SZÖVETSÉG

144/1944 sorszám.

HAJÓLEVÉL

KINCSEM

nevű

J/M31 megkülönböztető jelű és számu

nyilvántartási számu

22m² VERSENYJOLLE osztályu ~~osztályonkívüli~~

vitorláhajó és mentőcsónakjai, jégvitorlás részére.

Sp. 244 aug. 8

Miscellaneous
bejegyezte.

A Kincsem hajólevele

Kétségtelen azonban, hogy Jankovich a vitorlázás terén ért el igazán jelentős eredményeket és ez volt az a sport, amely mellett élete végéig kitartott. Már 4-5 évesen vitorlázott Lellén. Evezős csónakukra szerelt lug-vitorlával tanult meg hajózni. Ottani szomszédjával, a csaknem egyidős Szénásy Józival együtt ismerkedtek meg a Balatonnal és együtt szerettek bele egy életre a vitorlázásba. Egy kétpárevezős csónakra árbócot és lugvitorlát szereltek és ezzel egy Wunderklasse vitorláhajó született, amellyel 14 évesen Lelléről átvitorláztak Révfülöpre, majd vissza – persze minden

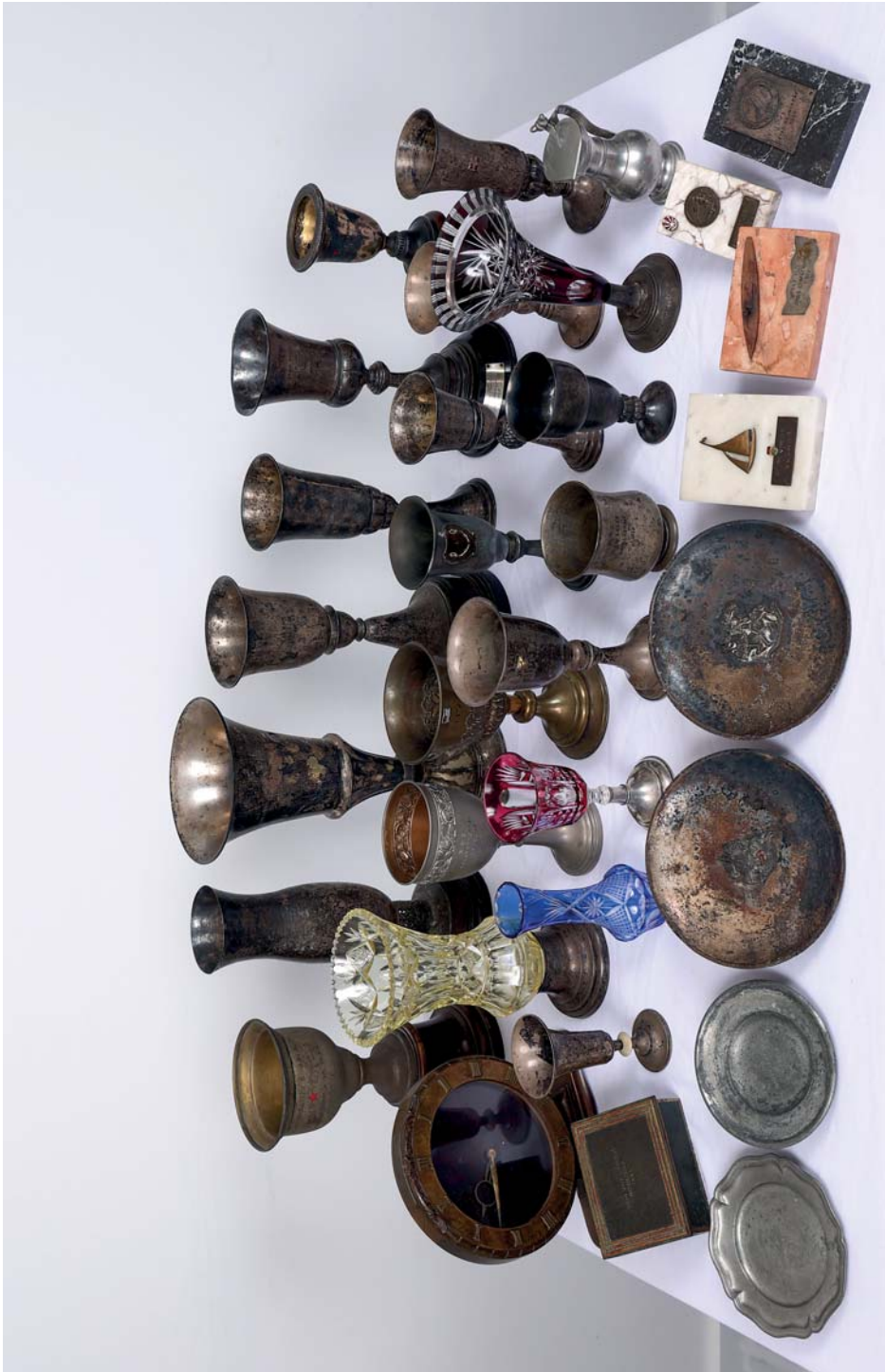
szülői tiltás ellenére - viharban.⁵⁶ A vitorlázás minden nyarukat kitöltötte, kölcsönhajókkal bejárták az egész Balatont, mígnem 18. születésnapjára megkapta az első igazi vitorlását, egy kis dingit, amelynek D 44, Tacskó volt a neve. Ezt a hajóját az 1950-es években kellett eladnia, hogy deklasszált szülei ne nélkülözzenek. A Tacskót követte a Kincsem nevű binenjolle „szappanhajó”, majd a kor egyik legszebb, túlvitorlázott klasszisa, a Garabonciás nevű csillaghajó (star). Ezzel kormányosként társával, Szemes Dodóval sok győzelmet aratott. Az utolsó magyar hajója a Pinguin nevű volt, egy Európa 30-as, a későbbi Calypso.

Jankovich a hajóival számos balatoni vitorlásverseny győztese volt.

Jankovich István vitorlás díjai

⁵⁶ Jankovich István: Gyermekkori emlékeim. In: Hajó. 1999. augusztus (7. évf. 49. szám) 16. oldal.

Jankovich István 1938 és 1963 között nyert díjai és kupái (Fotó: Gábor László)

A Balatoni Yacht Club (BYC) tagjaként az első komoly versenyére 1935. június 30-án a BSE ifi dingi osztályban került sor, ahol második helyezést ért el. A Balatonon 1944-ig több hajóosztályban nyolc bajnokságot nyert meg, köztük balatoni dingiben (1938), 22 m²-es versenyjolleban (1943), csillaghajóban (1947, 1948) és 115 versenyt, az előzőkön kívül még olimpiajolle, Európa 30-as és balatoni 50-es osztályokban.⁵⁷

A versenyek azonban nem mindig voltak sikeresek, legalábbis Jankovich feljegyzései szerint, aki ahelyett, hogy kitörölte volna ezeket az emlékezetéből, inkább megpróbált tanulni belőlük.

1936. július 28-án ifjúsági dingi versenyen vett részt Balatonkenesén, ahol, bár másodikként ért a célba, a zsüri diszkvalifikálta helynemadás miatt. És „*a jurival szemben nincs fellebbezés*”, még annak ellenére sem volt, hogy Jankovich már fordult, amikor Herzum Edgár helyet kért és hogy maga Herzum is elismerte, hogy Jankovich jogosan nem adott helyet.⁵⁸

1937-ben vett részt az első tengeri vitorlásversenyén. A Magyar Vitorlás Yacht Szövetség (MVYSZ) ugyanis kiküldte őt és még három társát az augusztus 15-17-ig megrendezett trieszti nemzetközi vitorlásversenyekre. Ő és Szénásy József dingikben, Kovács Andor és Schimmer Pál olimpiajolleban versenyzett. A versenyen azonban rosszul lett (napszúrást kapott) és nagy hátránnyal utolsóként ért célba.⁵⁹

1941 őszen Balatonföldváron rendezték meg az első főiskolai olasz-magyar vitorlásversenyt a Horthy-kupáért (Coppa Admiraglio Horthy). Az volt a terv, hogy minden évben megküzdjenek a két nemzet legjobb főiskolai vitorlázói a győzelemért, egyik évben magyar, a másik évben pedig olasz földön. Ennek megfelelően a Fasiszta Egyetemi Hallgatók Szövetsége meghívására 1942. április 26-án megérkezett a magyar főiskolai vitorlás csapat Triesztbe, hogy a két nemzet ifjúsága ismét megvívjon a Horthy-kupáért. A magyar csapatot dr. Keöves András, dr. Emődy István, Heinrich Tibor és dr. Nedeczky László vezették. A csapat tagjai: Butácska György, Jankovich István, Köhler Zoltán, Méray Horváth Endre, B. Nagy Sándor, Schimert Pál, Szénásy József voltak. Mindkét évben az olasz csapat nyert. 1942-ben olimpiajolleban egyénileg Jankovich a VI. helyen végzett. Szintén egyéniben Szénásy dingivel indult, de ő sem szerepelt túl jól a versenyen, ezért utólag hibás intézkedésként ítélték meg a két versenyző hajóosztályának felcserélését.⁶⁰

⁵⁷ Jankovich István: Tengerre magyar. É.n. RÓMAI Kiadó és Nyomdaipari Bt., 11-12. oldal (Továbbiakban: Tengerre); Szénásy József: 1930-1940. Balatoni Yacht Club II. In: Hajó. 1999. augusztus (7. évf. 49. szám) 23. oldal (Továbbiakban: Szénásy, 1999).

⁵⁸ Jankovich gépelt kézírata. In: Jankovich-hagyaték, VI. doboz.

⁵⁹ Jankovich gépelt kézírata. In: Jankovich-hagyaték, VI. doboz.

⁶⁰ Magyar Yacht, 1942. 06. 15. (20. évfolyam, 6. szám) 3-4. oldal.

Olimpiai jollek, amelyek kategóriájában a német—olasz—magyar vitorlázó mérkőzés lefolyt. A három nemzet képviselői start-hoz indulnak a kisbalatonkeneseli öbölből

győztes Vitorla

Cropp Richárd, a német vitorlázócsapat legfiatalabb tagja, a balatonkeneseli „három nemzet-mérkőzés” befejező futamát megnyerte s ezzel biztos győzelemre vitte a német színeket. Cropp állományát Iszik a mellette álló domást Iszik a mellette álló ifj. Jankovich Istvánnal, aki ma a legtehetségesebb fiatal versenyzője a Balatonnak s aki apjának, a valamikori kiváló magyar atlétának nyomdokain haladva, a vitorlásversenyek futamában legyőzte a legjobb németeket és olaszokat

22-es verseny-jolle, erős széljárásban, de szelíd napfényben küzd a berendezkedő balaton hullámokon

A nagy verseny tiszteletdíjjal. A hátulsó ezüstserdijal. A hátulsó ezüstserdijal, leg Albrecht versenydíja, a mellette álló gyönyörű Herendi-vázát pedig dr. Szendy Károly adományozta a győztes csapatnak

Cropp Richárd és ifj. Jankovich István az 1941. évi olimpiai jollek versenye után

Főiskolás vitorlázóink Olaszországban

Május első három napjában rendezték az olaszok Triestben a magyar–olasz főiskolai vitorlásversenyt a »Coppa Amiraglio Horthy« vándordíjért. A vesenyt igen kis pontszámmal az olaszok nyerték. A magyar csapatban igen nagyszerűen szerepelt a fiatal Köhler, aki az olympiai yolléban a második helyet foglalta el. Mögötte a harmadik helyen Dulácska végzett. Dyngiben Jankovich szerepelt legjobban. A szép eredmény a magyar főiskolai vitorlázósport ugrásszerű javulását mutatja. Ez a javulás érlelte meg a MEFSOK vezetőségében azt a gondolatot, hogy a főiskolás vitorlázóknak klubházat építsenek valahol a »Magyar Tenger« partján. Amennyiben ez a gondolat megvalósul, akkor további javulást várhatunk főiskolás vitorlázóinktól. Az alábbiakban közlünk néhány érdekes képet a triesti útról.

A hősi halált halt Aostai herceg tiszteletére koszorút dobnak a tengerbe

A triesti hősi emlékmű megkoszorúzása

A dyngik felállnak a starthoz

Újságcikk a Triszetben megrendezett 2. Horthy-kupáról

A Coppa Admiraglio Horthy 1942. évi programfüzete

A Coppa Admiraglio Horthy 1941. és 1942. évi kupái a DDR. Juba Ferenc magyar tengerészeti kiállításban. (Dr. Nedeczky László lánya, Nedeczky Ildikó ajándéka, 2012)

Jankovich István és az 1942. évi magyar-német vitorlásverseny eredménye

Nemzetközi vitorlásverseny.

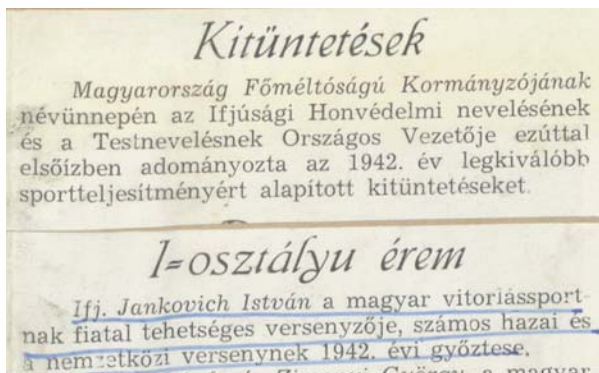
Szeptember 3—8-ig tartotta a Magyar Vitorlás Yacht Szövetség a magyar-német országok közötti vitorlásmérkőzést Balatonfüreden versenyjolle és olimpiajolle osztályban.

Versenyjollében Magyarország győzött 23—17 arányban. A magyar színeket Jankovich István (leg. P. Kiss Csaba és Radóczy Imre), Schimmert Gusztáv (leg. Schimer Arndt és Mérey Gábor) képviselték, míg a német színeket Seefeld Ervin (leg. Pichl Hermann és Pollens Rolf Edgar) és Grünwald Kurt (leg. Nowak Werner és Haerth Wilhelm) képviselték.

A szép és érdekes küzdelmet, mely négy futamból állott biztosan nyerték a magyar versenyzők. Jankovich három első és egy második helye szép és értékes eredmény.

1942 tavaszán, a Balatoni Yacht Club elméleti vitorlástanfolyamán a Vitorlázás aerodinamikája, a Reménytelen helyzet és a biztos szélalatti állás, a Cirkálózszakasz technikája, a Háromnegyedszél technikája, a Hátszél technikája, a Vitorlázás és a fizika címmel tartott előadásokat.⁶¹

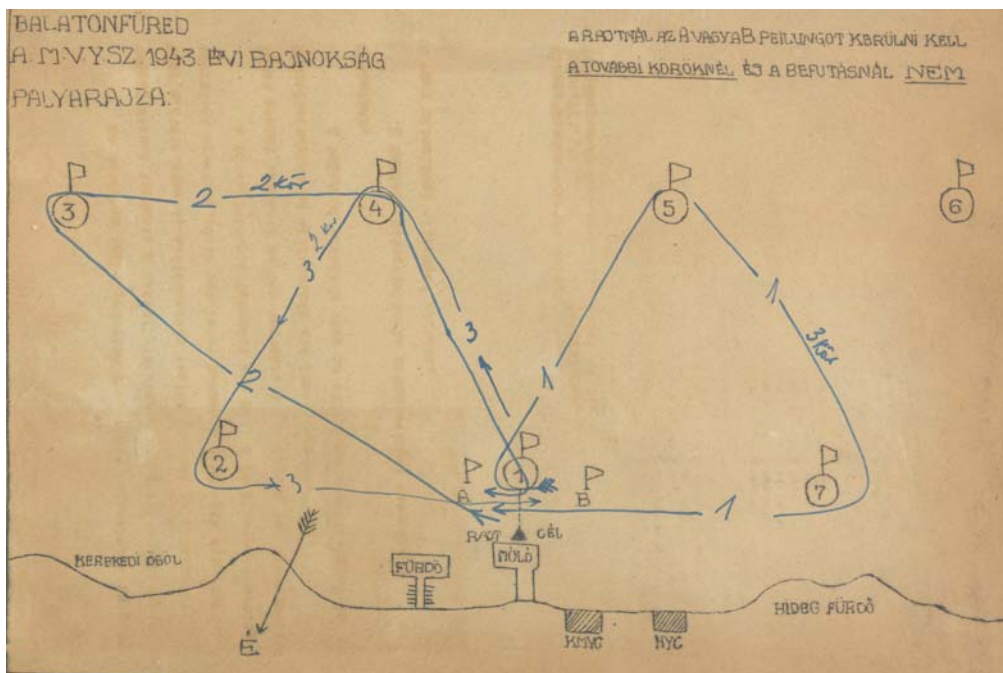
⁶¹ Magyar Yacht, 1942. 01. 05. (20. évfolyam, 1. szám) 2-3. oldal.

1942. év legkiválóbb sportteljesítménye kitüntetés odaítélése

MVYSZ 1943. évi bajnokságai

A MVYSZ 1943. évi bajnokságának pályarajza

Mindezek mellett írásai jelentek meg a Magyar Yachtban, például az 1941. decemberi számban a *Vitorlázás erős szélben*, az 1942. márciusban pedig a *Még egyszer az aerodinamika* címmel.⁶²

A második világháború után, 1945. decemberében a BYC XXXIII. rendes közgyűlésén vállalta az 1912-ben megalakult klub főtítkárságát. Ezt a tisztséget a klub 1949. júniusában történt megszűntetéséig töltötte be.

⁶² Szénásy, 1999, 22. oldal.

TIZ ÉV ALATT:
RÉSZT VETTEM 186 VERSENYEN
MEGNYERTEM 66 VERSENYT
II. DIJ 32 VERSENYEN
III. DIJ 17 " "

VERSENYEZTEM:
DINGI. 25m² TURAJOLLE.
OLIMPIA JOLLE. KALÓZ.
TENGERI DINGHY. 6 R.
14 LA'BAS INT. DINGHY. 40m² CIRKÁLÓ
VERSENYJOLLE. 50m² TURACIRKÁLÓ
STAR! 30m² TURAJOLLE

... ÉS JÖTT A HÁBORU.

Jankovich István 1935 és 1945 között elért eredményei, saját számításai alapján

Érzelmileg nehezen szakadt el a klubból, ezt mutatja az is, hogy a már Svájcban alapított tengeri vitorlás egyesülete, a Cruising Club Navigator zászlója a régi BYC zászlója volt, s ez alatt hajózott. A BYC születésének 70. évfordulóján erről így írt dr. Szénásy Zoltánnak címzett levelében:

„Ez a zászló leng a hajómon, ezen zászló alatt jártam Svédország-Norvégia partjait, kerültem meg Dániát, levitorlázott a viharos Északi-tengeren a holland- belga-angol-francia partok mellett délre Gibraltárig. Ez alatt a zászló alatt hajóztam fel gépi erővel Amsterdamtól Baselig a Rajnán. Ezt a zászlót lengette a spanyol partok és a Baleari szigetek között a szél. Ezt fújta a misztrál a francia partok és Corsika között. Hányszor kerültem meg vele Corsikát, Sardiniát, Elbát ... volt ez a zászló Nápolyban, a szép szigetek között, majd délen a Stromboli és a Vulkan szigeteknél, Sicilia körül, a máltai kikötőben, majd az Adrián, ötször kelt át az Otrantói szoroson vezetésem alatt, volt a Dalmát partokon, megkerülte a Peloponesosi félszigetet, cirkált a Kykládok, Dodelanisos szigetvilágában és bejárta a török Kisázsiai partokat is ... volt mindenhol, ahol régen a magyar hajók is jártak.”⁶³

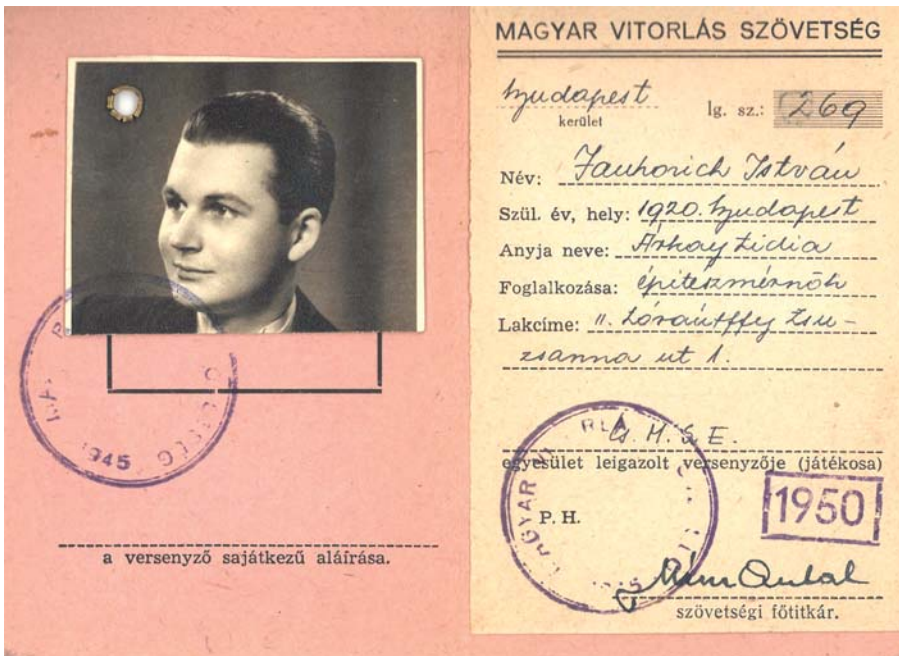
⁶³ Jankovich-gyűjtemény, V. doboz.

1945-1948-ig a Magyar Vitorlás Szövetségnek (MVSZ) is a főtitkára volt.⁶⁴ Kezdeményezője annak a nemzetközi akciónak, amelynek keretében új hajóosztály született, a Repülő Hollandi. 1956-ig ő volt a Csillaghajó Világszövetség, az ISCYRA (International Star Class Yacht Racing Association) magyar osztályának vezetője.

Lányai számára ő hozta be a Balatonra a Cadet terveit, Hilcz Kálmán lellei hajóács építette meg az első magyar cadet-et, a Csitrit.⁶⁵

Az ISCYRA 1947. évi tagsági igazolványa

Az MVSZ 1950-ben kiállított tagsági igazolványa

⁶⁴ Szénásy, 1999, 21-24. oldal.

⁶⁵ Dr. Aczél Péter: Jankovich István emlékezete. Budapest, 2019. karácsony. Gépelt kézirat. In: Jankovich-gyűjtemény, I. doboz. (Továbbiakban: Aczél, 2019).

Az MVSZ 1948. évi vitorlafelhúzó ünnepélye Fűzfőn. Jobb szélén Jankovich, aki az olimpiai keret tagjaként a versenyszerű edzést megnyerte

az MVSZ-nek s a balatonparti munkásüdülők felszerelése után a vitorlás sporteszközök beszerzése is teljes erővel megindul.

Végül Harkányi József mondott köszönetet a megjelenteknek, majd az olimpiai keret tagjai — Dömök, Dulácska, Jankovich, Klacsmányi, Krivátsi, Szücs, Németh, Szénásy dr — Szekeres József szövetségi kapitány vezetésével versenyszerű edzést tartottak. A versenyt Jankovich nyerte meg.

Az MVSZ 1948. évi vitorlafelhúzó ünnepélyén az olimpiai kerettagok versenyszerű edzésének eredménye

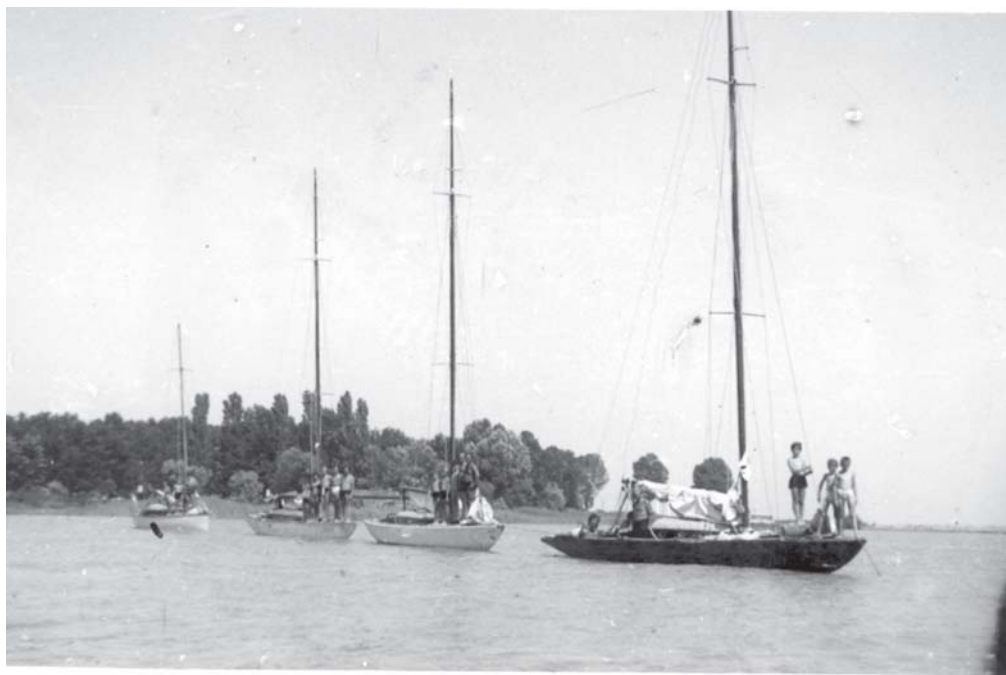
Az MVSZ 1946 majd 1947 nyarán Balatonlellén, a háborúban épen maradt lellei Balatoni Yacht Club klubházának területén edzőtelepet létesített. Itt tartották az 1948. évi londoni olimpiára készülő kishajós válogatott keret edzéseit, majd a válogató versenyeket. Jankovich megnyerte ugyan az olimpiai válogatókat, kiutazása előtt 3

nappal a sporthatóság azonban elvette az útlevelét és eltiltották a vitorlás-versenyektől is.⁶⁶

1948-ban amatőr tengeri vitorlás yacht vezetői képesítést szerzett a Magyar Kereskedelmi Tengerészet tanfolyamán. Barátaival ugyanis egy kétéves föld körüli vitorlásutazást tervezett, amelyet azonban az 1948-as kommunista hatalomátvétel miatt már nem lehetett véghezvinni.

A BYC állami megszüntetését követően, 1949-től a Földvári Honvédban, majd a balatonfüredi Törekvésben, későbbi nevén a Budapesti Előrében vitorlázott, oktatta és segítette a fiatal vitorlázó nemzedéket. Az egyetemi évei alatt az Előre SE Budapest Előre Sportköre (1954. április-augusztus), a Lokomotiv SE (1955. január- 1956. június), végül az Építőipari Egyetem Sportköre, a Haladás SE (1956) tagjaként versenyzett.⁶⁷

Schmalcz Józseffel 1954 januárjában elméleti vitorlástanfolyamot kezdtek 7-12 éves gyermekek számára, amelyet nyáron többnapos túrával folytattak. Ezzel a Balatoni Yacht Club 1930-as években rendezett tanfolyamát elevenítették fel. A téli elméleti oktatáson szó volt a Balatonról, a vitorlás hajóról, a vitorlázatról, a balatoni szélről, a hullámról és magáról a vitorlázásról. Nyáron pedig gyermektúrákat szerveztek, ahol ténylegesen is megismerkedhettek a gyermekek a vitorlás hajókkal. A gyerekek között ott volt Jankovich két lánya, Ágnes és Márta és unokatestvéreik, Aczél Péter és András.⁶⁸

Gyermektúra 1954-ben

⁶⁶ Tengerre, 13. oldal; <https://balatonyachtclub.hu/balatoni-yacht-club-tortenete/> (Letöltés: 2023. 07. 22.).

⁶⁷ Aczél, 2019 és tagsági igazolványok alapján. In: Jankovich-hagyaték, I. doboz.

⁶⁸ Gyermektúrák (1954-1958). I. rész. In: HAJÓ. 2003. január (90. szám) 41-44. oldal.

MAGYAR KERESKEDELMI TENGERÉSZET
Hungarian Merchant Marine

Okmány száma: 167-1
1948 J.K.

No. of Certificate: 167-1
1948 M.O.

KÉPESÍTŐ OKLEVÉL
Certificate of Competency

A Magyar Tengerészeti Hivatal ezennel
bizonyítja, hogy Jankovich =
István úr _____
született _____ Budapest _____
községben, az 1920 évben, illetékes
_____ Budapest _____
községben, István fia _____
tengeri vitorlás yacht
vezetője _____ képesítettett.

The Hungarian Marine Office certifies hereby
that Mr. Stephen _____
Jankovich _____
born in _____ Budapest _____
in the year 1920 domiciled at _____
_____ Budapest _____
_____ Stephens 's son
has been qualified as skipper of
sailing yacht (amateur) _____

Budapest, 1948 évi június hó 5 - n.

Budapest, the 5th June 1948.

A Magyar Tengerészeti Hivatal főnöke L.
P. Head of the Hungarian Marine Office

Magyar Állami nyomda, Budapest, 1916. - 1229.

Jankovich amatőr tengeri vitorlás yacht vezetői (hosszújáratú kapitányi) oklevele 1948-ból
(DDr. Juba Ferenc magyar tengerészettörténeli gyűjtemény)

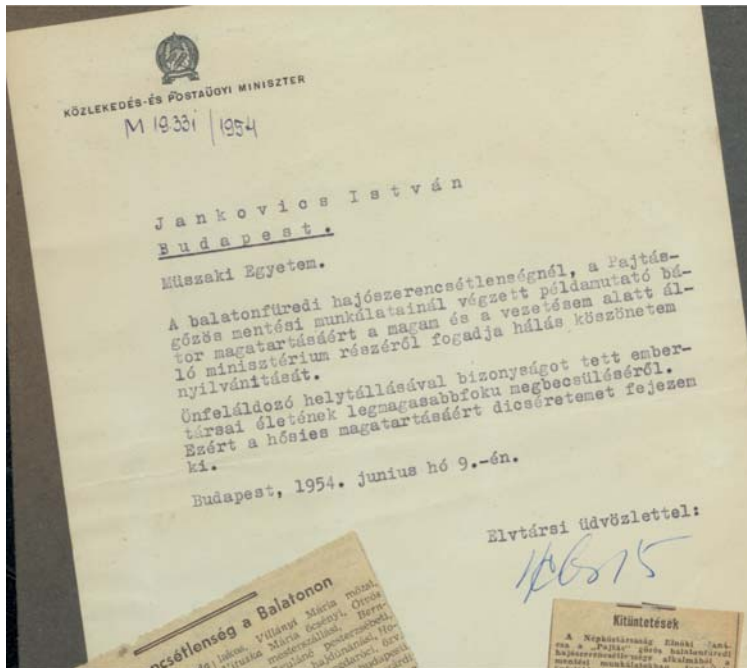
1954. augusztusában a Balatonfüreden megrendezett nagyhajós csapatversenyben 3. helyezést ért el társaival a „Vörös Csillag” fedélzetén, a Budapest Előre színeiben.

1954. május 30-án a Pajtás csavargózós kora délelőtt futott ki a balatonfüredi hajóállomásra. A közelben éppen vitorlásverseny zajlott. A látványos rajtot figyelve rengeteg utas a hajó bal oldalán nézelődött, amitől erősen megdőlt a Pajtás. Az utasok ekkor megijedtek, és átszaladtak a hajó jobb oldalára, ami ettől a másik felére dőlt, és

erősen kilengett. A hajó felborult és a bal oldalára dőlve elsüllyedt, majd megült a fenéken. Szerencsére félig kiállt a vízből, így az utasok nagy része felkapaszkodhatott az oldalára. Huszonhárman meghaltak, ötvenhatan megsérültek. A vitorlásversenyt azonnal lefűjták, a versenyzők aktívan részt vettek a mentésben. Nekik köszönhető, hogy nem lett több áldozat. Jankovich az elsők között állt neki a mentésnek.⁶⁹

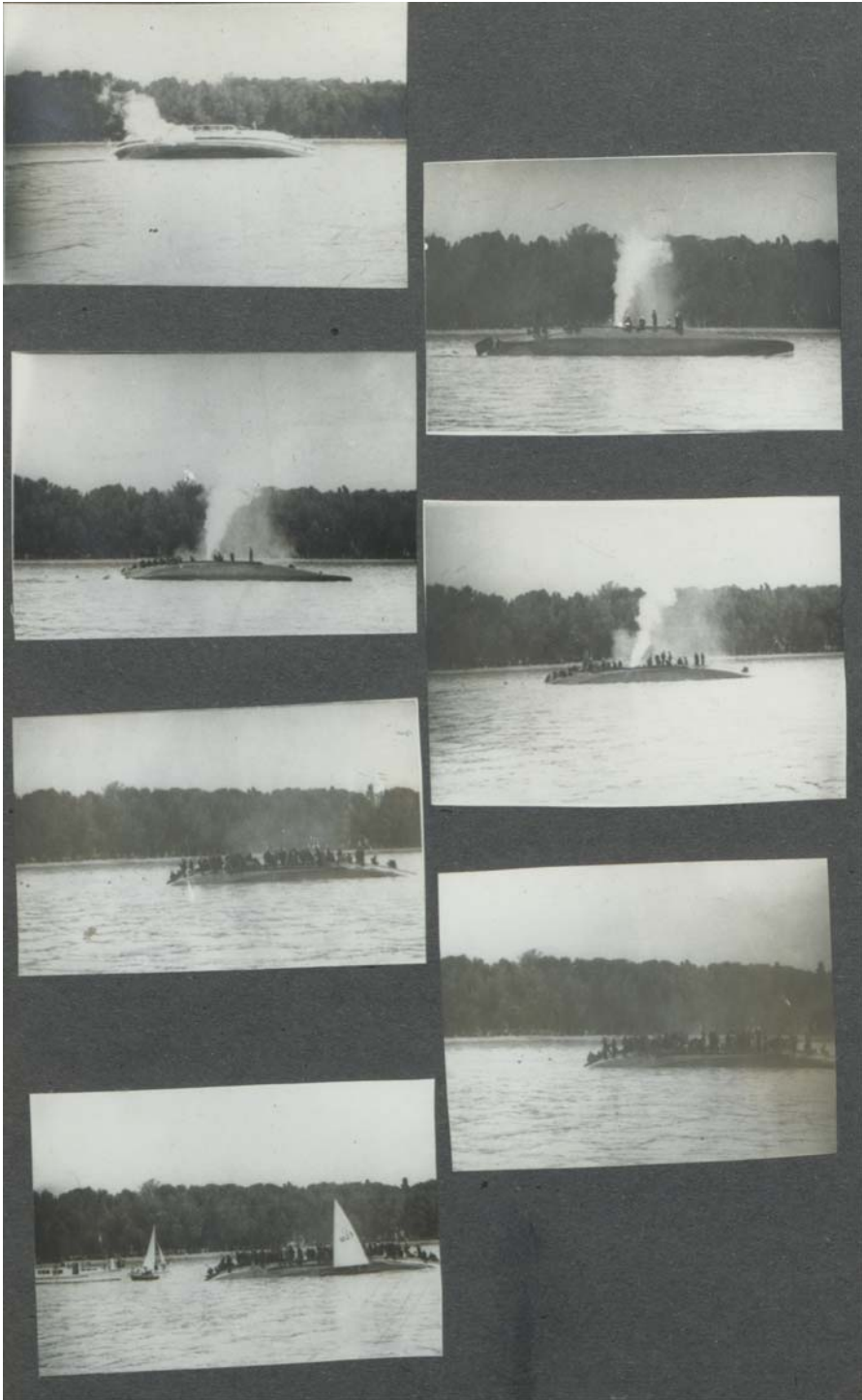

A felborult Pajtás csavargózós

A Közlekedési és Postaügyi miniszter köszönőlevele Jankovich Istvánnak, a Pajtás csavargózós 1954. évi felborulásakor tanúsított mentési munkálataiért

⁶⁹ <https://balatonfured.hu/2014/05/27/a-balaton-legnagyobb-tragediaja/> (Letöltés: 2023. 07. 27.).

A Pajtás gőzös felborulása

1956-os forradalom és szabadságharcban betöltött szerepe miatt menekülnie kellett. Családjával Zürichben telepedett le, ahol, amint tehetett, újra vízre szállt. 1957-ben belépett a Zürichi Yacht Clubba (ZYC) és tagja lett a Csillaghajó Világszövetség (ISCYRA) svájci osztályának is. 1958-ban már saját csillaghajójával versenyt nyert. Háromszoros csillaghajó-bajnokként indulhatott volna az 1960. évi római olimpián, de sajnos nem volt svájci állampolgár, így nem versenyezhetett és végül, mint a svájci csillaghajó csapat edzője utazott Nápolyba.⁷⁰

Jankovich olimpiai belépője

1958 és 1964 között Flèche II. csillaghajójával a Zürichi-tavon, Zürich és Rapperswil között rendezett távolsági versenyeken 1. és 2. helyezéseket ért el, illetve 1961 és 1964 között ő lett Svájc Csillaghajó-bajnoka.⁷¹

Miután Svájc „parti állam” és Basel rajnai „tengeri” kikötő lett, megalakult a Cruising Club der Schweiz (CCS). A club tengeri hajóira azonban tengeri hajóskapitányok kellenek. Miután elismerték Jankovich hoszújáratú kapitányi oklevelét, svájci B-jogosítványt kapott és a club kiképző kapitánynak szerződtette. Az

⁷⁰ Tengerre, 14. oldal.

⁷¹ Jankovich-hagyaték, IV. doboz.

első kiképző hajót az S. Y. Flying Swiss-t 1969-ben vásárolta meg a CCS Hollandiából. A hajó keresztanyja Cica lett, Jankovich felesége. A hajó éveken keresztül szolgált kiképzésre a Balti-tengertől Törökországig és Jankovich 1974-ig volt a CCS kiképző kapitánya.

 		<p>Cruising-Club der Schweiz Cruising-Club de Suisse Cruising-Club of Switzerland</p>
	<p>Unterschrift: Signature: <i>Stefan Jankovich</i></p>	<p>AKTIV - MITGLIED</p>

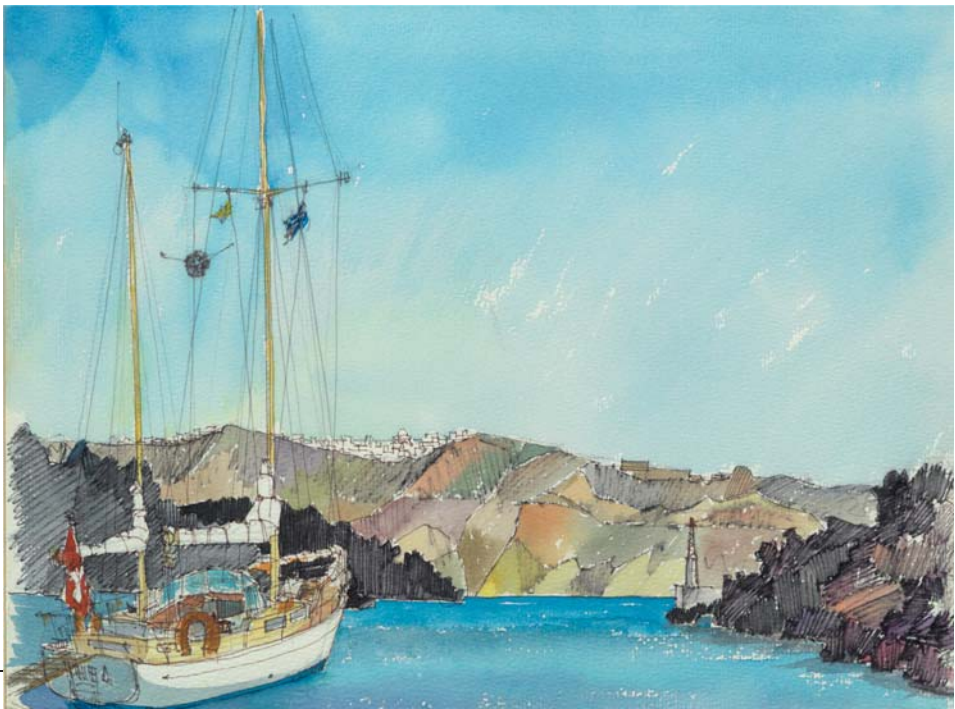
Jankovich CCS igazolványa

<p>B</p> <p>Für Motorschiffe Pour bateaux à moteur Per imbarcazioni a motore For motor yachts</p> <p>+ Segelschiffe mit Hilfsmotor + voiliers avec moteur auxiliaire + imbarcazioni a vela con motore sussidiario + sailing yachts + motorsailers</p> <p>Fähigkeitsausweis zur Führung genannter Schiffe für nicht gewerbliche Zwecke auf See (Vergnügungsschiffe).</p> <p>Certificat de capacité pour conduite de bateaux sus-nommés en haute mer à but non commercial (bateaux de plaisance).</p> <p>Certificato di capacità di condurre le summenzionate imbarcazioni in alto mare per scopi non commerciali (imbarcazioni da diporto).</p> <p>Certificate of competency as master of above mentioned yachts at sea not for commercial use (pleasure craft).</p>	<p>Ausweis Certificat Certificato No. 121 Certificate</p> <p>Datum Date Date 29.4.1969</p> <p>Der Präsident der Prüfungscommission: Le président de la Commission d'examen: Il presidente della commissione esaminatrice: The president of the board of examiners:</p> <p><i>[Signature]</i></p> <p>Cruising Club der Schweiz Cruising Club de Suisse Cruising Club Svizzera Cruising Club of Switzerland</p> <p><i>[Signature]</i> <i>[Signature]</i> Commodore Secrétaire</p> <p>Vom Schweizerischen Seeschiffsahrtsamt anerkannt gestützt auf Art. 19 der Verordnung über die Schweizerischen Yachten zur See vom 15. März 1971.</p> <p>Reconnu par l'Office suisse de la navigation maritime, selon l'art. 19 de l'Ordonnance sur les yachts suisses naviguant en mer, du 15 mars 1971.</p> <p>Riconosciuto dall'Ufficio svizzero della navigazione marittima, giusta l'art. 19 dell'Ordinanza sugli yacht marittimi svizzeri del 15 marzo 1971.</p> <p>Approved by the Swiss Office of maritime navigation, according to the Decree of the Federal Council of 15 March 1971 on Swiss yachts at sea.</p>
<p>Name Nom Cognome von Jankovich</p> <p>Vorname Prénom Nome Stefan</p> <p>Geburtsdatum Date de naissance Data di nascita Date of birth 25.1.1920</p> <p>Heimort Lieu d'origine Luogo d'origine Native of Zürich</p> <p>Geburtsort Lieu de naissance Luogo di nascita Place of birth Budapest</p> <p>Beruf Profession Professione dipl. Architekt SIA</p>	<p><i>[Signature]</i> <i>[Signature]</i> Commodore Secrétaire</p> <p></p>

Jankovich B kategóriás jogosítványja (CCS, 1969)

A Flying Swiss Naxosnál, 1974. július 30-án

Az S. Y. Rhea Santorinénél

1974-ben a svéd göteborgi Hallberg-Rassy sporthajóépítő cég Rasmus-NAB 35-ös típusú sloopját áttervezte ketsch-re, s miután a cég legyártotta, Jankovich egy barátjával közösen megvette és ez lett az „S.Y. Rhea”, amelynek a fedélzetén csodás rajzokon és akvarelleken örököltette meg a tengert és a part menti tájat. 15 éven át hajózott a Rheán, de 1989-ben motorhiba miatt kénytelenek voltak eladni. „Akaratlanul is sírtam” – írta a búcsúzás pillanatáról.

Jankovich hosszújratú tengerészkapitányi beavatása a CCS-nél

Az S.Y. Rhea a ponzai kikötőben, 1997. április 17-én

Képei Svájcban több kiállításon is láthatók voltak és megírta a „Tengerre Magyar” című könyvét, amelynek bevezetőjében DDr. Juba Ferenc tengerészkapitány a következőket írta: „A könyv szerzője nemzetközileg ismert kiváló építésztechnológus. Festményei a magyar tengerfestők élvonalába emelik őt, aki a svájci tengeri sportvitorlázás elindítója volt. Könyvével a tengeri vitorlázósporthoz magyar irodalmának a jelesei közé került.”⁷²

⁷² Tengerre, 9-10. és 19-20. és 101-102. oldal.

Jankovich István vitorlás felszerelése

Jankovich István vitorlás felszerelése

Jankovich István, a művész⁷³

Jankovich aktív művész volt. Főleg akvarelljei keltettek nagy figyelmet.

Külföldi útjain az őt körülvevő impressziókat gyakran éttermi szalvétára örökítette meg, előfordult, hogy kávéval.⁷⁴

Isola Bella Taormina, 1982. 08. 23.

Calvi, 1975. 08. 27.

Cala Villa Marina St Stefano, 1978. 08. 03.

⁷³ A fejezetet a Jankovich-hagyaték képeivel illusztráltuk. Az ettől eltérő forrásokat külön jelöljük.

⁷⁴ Dr. Aczél Péter elmondása.

Legelső kiállítása 1947-ben volt Budapesten, a Műszaki Egyetemen, majd 1955-ben Balatonlellén. Ezt követően haláláig közel ötven egyéni és csoportos kiállításon vett részt főleg Zürichben, Luganóban és Svájc több más városában (Lausanne, Dällikon, Bern, Bodensee/Horn, Nussbaumen, Basel, Sttos), Németországban (München, Freiburg), Ausztriában (Graz, Innsbruck, Loipersdorf), Olaszországban (Tivoli).

Képei a természet nyugalmát sugározzák. Ő maga a következőképpen vall erről: „A festményeim és rajzaim spontán alkotások, amelyek stressz és nyomás nélkül, a természet és szépségeinek megfigyelése közben érzett tiszta örömből születnek. Lenyűgözött az a szépség és harmónia, amelyek a színekben, hangokban, fényhatásokban, formákban, arányokban nyilvánulnak meg. Ez a harmónia és szépség megtalálható a levegőben, ahol a folyton változó felhők áthaladnak, a tengeren, ahol a hullámok folyamatosan ringatóznak, egy álmodozó öbölben, ahol a természet érintetlen, egy kikötőben, ahol az élet lüktet, az emberi test formáiban, egy virágszálaban vagy egy elszáradt levélben. Szeretek kivonulni a mindennapi élet stresszéből a szépség és a harmónia világába, hogy rajzolhassak és akvarelezhessek, hogy ez által feltöltődjek a pozitív benyomásokkal. Ezért a képeim problémamentesek, inkább megnyugtatóak, mint izgalmasak. A harmóniát szeretném átadni a nézőnek, ami sosem unalmas és mindig pozitív üzenetet hordoz.”⁷⁵

Témái a „Hajó, tenger, kikötő”, „Hegyek és tenger”, „Olaszország a tengerről”, a „Mediterráneum”, „Ahol a hajók járnak”, vagyis a tenger, a tengeren ringatózó vitorlás, a horizont, a part menti táj.

1975. évi zürichi csoportos kiállításon megjelent képeiről Bozsóki János kritikus a következőket írta: „A szemlélő előtt megelevenedtek a világhírű természeti szépségek. Már a képek neveiben is szép földközi-tengeri körutat képzelhetünk el ... Irigylésre méltó az az ember, aki mindezeket láthatta, sőt művészi szemekkel vászonra rögzíthette.”⁷⁶

Guido Magnaguagno, a neves svájci kritikus 1979-ben megjelent véleménye: „Dr. (sic!) Jankovich István Földközi-tengeri témájú akvarelljeiből a mediterrán ember lelki könnyedsége árad. Transzcendentális harmónia és a természettel való kapcsolat sugárzik belőlük.”⁷⁷

1981-ben a magyar művészek nemzetközi luganói kiállításán jelent meg képeivel és fotóival: „Képeinek hangulatvilága akvarellekben és fotóiban mutatkozott meg leginkább. Sokoldalúsága műfajilag és tematikailag is egyéniségére vall. Mint „vagabond” – nagy utazó és látó, állandóan friss élmények és vázlatok alapján dolgozik. Képeit „mérnöki precizitásával” ellentétben flottul, à la prima „építi”, jeleníti meg. Akvarelljei rafinált hatásukkal exponálják a témát.”⁷⁸

Ezt az élményt tükrözik tengerfestményei mellett a víziói is. Az „Álmok és víziók”, „Ég és Föld között”, „Életem legszebb élménye a halálom volt”, című kiállításokon, valamint 1984-től 2001-ig Zürichben a Forum Homo Harmonicusban évenként megrendezett tárlatokon a téma elsősorban az 1964-ben átélt klinikai halál állapotában látott, érzett impressziók, álomszerű képek megjelenítése csodás vizualitással. A téma felkavaró, a színek élénkek, olykor már-már erősek, ám az összkép mégis az örökkévalóság

⁷⁵ Német nyelvű vallomás. In: Jankovich-hagyaték, VI. doboz. Köszönöm Pokorny Gábornak a szöveg fordításában nyújtott segítségét.

⁷⁶ Bozsóki János: Jankovich István képkiallítása. Zürich, 1975. In: Jankovich-hagyaték, VI. doboz.

⁷⁷ Guido Magnaguagno kritikája a zürichi Klus-Galleria 1979. évi megnyitójáról. In: Jankovich-hagyaték, VI. doboz.

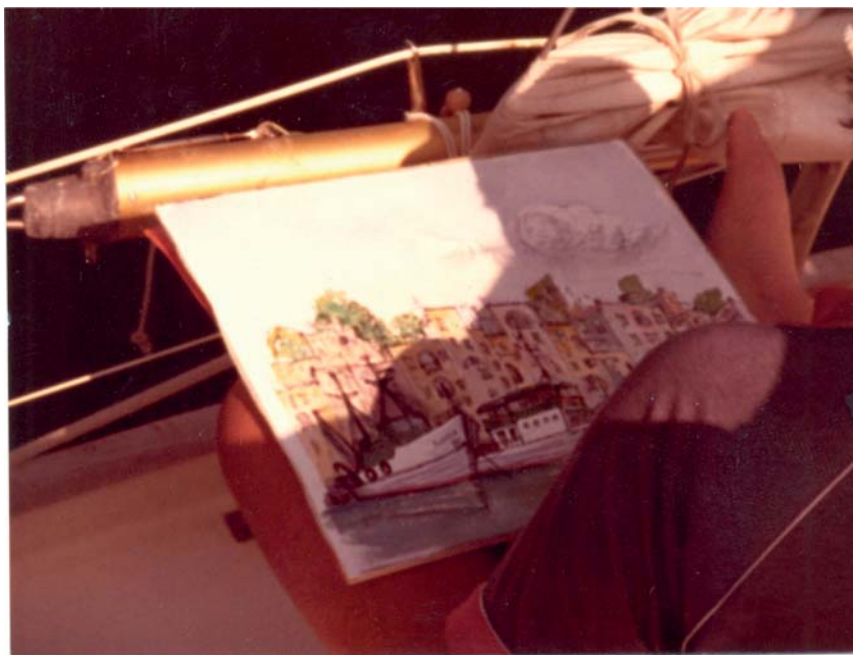
⁷⁸ Török Pál: Nemzetközi nyelvet beszélő magyar ünnep. Magyar művészek kiállítása Luganóban. In: Új Európa, 1981. 07. 01. (20. évfolyam, 4. szám), 25. oldal.

élményéből fakadó harmóniával ajándékoz meg bennünket. Ezeknek a képeknek egy része 1987-ben nyomtatásban is megjelent az *Esoterische Visionen* című albumban, amelynek tartalmát képeslapok formájában is kiadták.

2012. januárjában, halálának 10. évfordulóján emlékkiállításra nyílt Zürichben.

Alkotás közben a Rheán

Az elkészült kép

Jankovich svájci otthonában, a képei között

Jankovich az egyik kiállításán

Jankovich svájci otthonában

Velence, 1988. 07. 31.

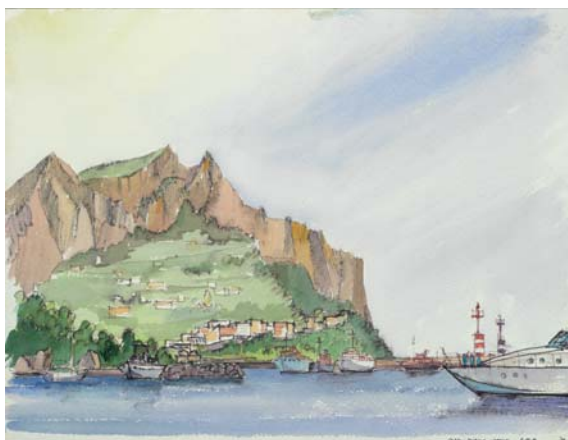
Albarella, 1982. 08. 02.

Rhodos, 1980. 05. 13.

Porto Ponza, 1981. 05. 10.

Capri, Marina Grande, 1980. 10. 03.

Hydra, 1979. 08. 03.

Etna, 1985. 07. 21.

Naplemente

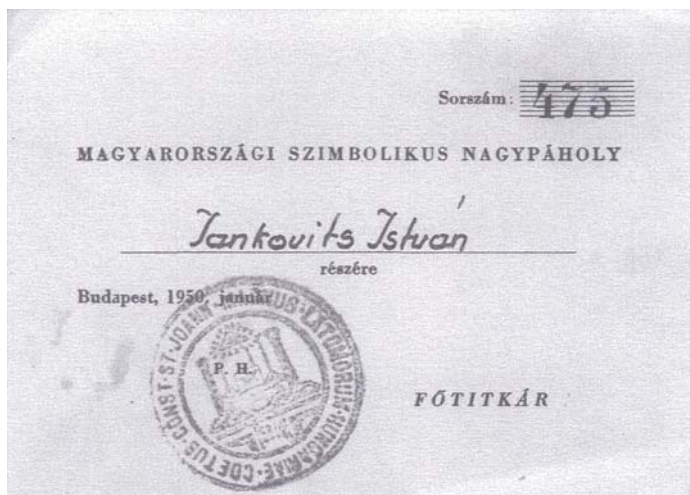

Naplemente

Jankovich István misztikus világa⁷⁹

1. A szabadkőműves

Jankovich István már 1948-ban tagja volt a szabadkőművesek Magyarországi Szimbolikus Nagypáholyának.⁸⁰ A tagok között ott volt Sztehlo Gábor is. 1945-től újra működhetnek a szabadkőműves páholyok Magyarországon, de csak öt évig, 1950-ben betiltották őket. Svájcban ismét páholytag lett.

Jankovich István Szabadkőműves tagsági igazolványa Magyarországon

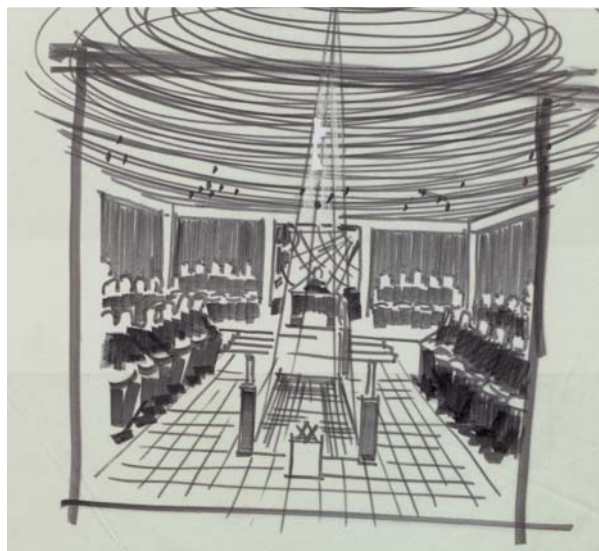
Jankovich szabadkőműves beavatási szertartáson Svájcban

⁷⁹ A fejezetet a Jankovich-hagyaték képeivel illusztráltuk. Az ettől eltérő forrásokat külön jelöljük.

⁸⁰ Az első magyar szabadkőműves páholy 1749-ben alakult meg Brassóban. II. József 1795-ben az egész birodalom területén betiltotta őket, majd 1868-tól 1920-ig és 1945-1950-ig újra engedélyezték működésüket.

Jankovich István szabadkőműves nyakkendője, kesztyűje, mandzsetta gombjai, jelvényei, érmei, kitűzője és jelképei (szögmérős körzők) (Fotó: Gábor László)

A szabadkőművesek templomának belseje Luganóban. Jankovich vázlata

2. Előző életek⁸¹

Jankovich István 1964. szeptember 16-án Tessinben, Bellinzona közelében (Svájc déli része) súlyos autóbalesetet szenvedett. A kocsit, egy piros Alfa Romeo cabriolet-t barátja és egyben üzlettársa, Veress Bálint vezette. A Bellinzona előtt, Clarónál lévő egyenes útszakaszon a 110 km/h-val haladó autó sofőrje észrevette, hogy a szembelevő katonai konvojt szabálytalanul előzi egy teherautó. Azonnal fékezni kezdett, valamint hang- és fényjeleket adott, de a teherautó sofőrje tovább előzött. Mivel az út jobb oldalán vasúti sínek futottak, Veress nem tudta kikerülni a teherautót. Miközben erőteljesen fékezett, a kocsit balra fordult és frontálisan ütközött a tehergépkocsival. Jankovich – mivel biztonsági öv akkor még nem volt – kirepült az autóból. Életét dr. Helmuth Diringier német fogorvos mentette meg, aki az összeomlott keringést egy Cardinazol-injekcióval állította helyre. A többszörös bordatörés miatt lélegeztetést, vagy szívmasszázst nem lehetett csinálni. Az orvos - vallomása szerint - 5,5-6 perccel a szív működés leállása után kezdte meg az újraélesztést. A súlyos sérültet a kikerülő mentők Bellinzonába szállították a San Giovanni Kórházba, ahol dr. Clemento Molo kórházi főorvos operálta meg. Tizennyolc csontja törött el. A balesetből kifolyólag 33 %-os rokkant lett.

Jankovich tehát a kocsiból való kirepülése és az újraélesztés között eltelt 5,5-6 percig a klinikai halál állapotában volt:

„Halálélményem nagy valószínűséggel a szívem leállításának pillanatában kezdődött, vagyis a keringési rendszer teljes összeomlása után. Az agysejtek az oxigénhiány következtében megváltozni kezdtek; egyidejűleg az asztrálestem, azaz a finom szubsztancia, mint a lélek hordozója, és a szellemem emelkedett ki fizikai testemből. Ezalatt az idő alatt nem volt érzékem, legalábbis nem emlékszem semmire. Az egész tudat, beleértve a tudatalatti funkciókat is, teljesen kikapcsolt. A klinikailag halott állapot kezdetén, a halál első fázisaként olyan függöny ment fel számomra, mint a színházban. Elkezdődött egy előadás, amelyben megtapasztaltam a földi életet és az asztrális továbbélést. Ez az előadás felvonásokat, szakaszokat vagy fázisokat tartalmazott. Ebből az ismeretlen számú fázisból az első hármat „tapasztaltam”. Ezek olyan nagy nyomot hagytak bennem, hogy mára teljesen más emberré váltam.”⁸²

A baleset során elszenvedett sokk miatt fájdalmat nem érzett, viszont addig soha nem tapasztalt harmonikus állapotba került. Lelke elvált a testétől, és önálló „lényként” szemlélte az odalenn játszódó eseményeket. Egyfajta Fényesség felé lebegett, amelyet Istennek érzett, miközben harmonikus zenét hallott és végtelenül boldognak érezte magát. Visszaemlékezései szerint ez idő alatt számos különös élményben volt része: az ún. „életfilmjében” lepergett előtte az élete, miközben átélte gondolatai és tettei mozgatórugójának megítélését, amely a szeretet általános, kozmikus harmonia-törvényen alapult.

Mindezek mellett bepillantást nyerhetett nyolc előző életébe. Ez a bepillantás mindig olyan helyzetekből fakadt, amelyekben ugyanazokat a hibákat követte el, mint a szituáció tekintetében legutóbbi - előző életében. A baleset után rossz anyagi

⁸¹ A fejezet Jankovich István: Reinkarnáció. Valóság-e az újjészületés. Édesvíz Kiadó, Buda pest, 1998, valamint Túléltem a halálotomat. Visszatérés a klinikai halálból. Édesvíz Kiadó. Budapest, 1992; című könyvei alapján készült.

⁸² https://www.crvision.de/stefan_von_jankovich.html (Letöltés: 2023. 07. 12.)

körülmények közé került, dolgozni nemigen tudott, új munkát alig kapott, jól menő építész irodája gyakorlatilag csődbe ment. Mozgásában korlátozta, hogy nem tudott vezetni, ebben családjára kellett támaszkodnia. Gondolatait, idejét amúgy is lefoglalták reinkarnációs élményei és az ezzel kapcsolatos kutatások. Amint lehetősége volt rá, megpróbált utána járni néhány előző életének.

1. 1856-1918-ig az Adriai-tenger partján élt, mint Pietro Mulinar/Mulnar, aki egy szegény, kapzsi dalmát halász volt.

Jankovich emlékezett arra, hogy a halászfaluban egy sárgára festett házban élt, amely egy kőhíd mellett ötödikként állt a házsorban. Emlékeit még az újjáélesztés után lerajzolta. 1988-ban a szabadságát egy bérelt yachton a dalmát vizeken töltötte, ahol egy belső hangtól vezérelve Zadartól dél felé vette az irányt és a bačvicei világítótornyot elhagyva megpillantott egy kéttemplomos falut, közülük az egyik egy temetői kápolna volt kőhíddal. Tribunj halászfaluhoz érkezett, ahol kikötött. A hídon állva különös déja vu érzése támadt. Megtudta, hogy a faluban valóban élt régen egy Mulnar nevű család és a régi temetőben megtalálta a család omladozó kriptáját. Emlékei szerint Pietro legjobb barátja egy fehér ruhás szerzetes volt, aki – ahogy ezt a klinikai halál állapotában felismerte – az akkori legjobb barátja, az egyik legnagyobb svájci bank igazgatója, New Yorkban a Rockefeller Center svájci kirendeltségének elnökhelyettese volt. Az illető nem hitt az előző életekben, ezért megállapodtak abban, hogy amelyikük előbb meghal, valamiképpen tájékoztatja a másikat, hogy igaz-e a reinkarnációs feltevés. A bankigazgató 1970-ben elhunyt, majd egy médiumon keresztül üzent Jankovichnak. Egyrészt elmondta, hogy igaza volt a reinkarnációról és mindkettőjük előző életéről, másrészt üzent a feleségének, a New Jersey-i házuk eladásával és a rég eltűnt lányukkal kapcsolatban. Utóbbiak később igaznak bizonyultak.

Tribunj. A temetői kápolna a kőhíddal napjainkban

2. A 18. század elején hajóács volt Dél-Angliában, valószínűleg Southampton közelében.

3. A 16-17. században Velencében élt Bianca néven.

1937-ben a magyar ifjúsági válogatott tagjaként járt Triesztben egy nemzetközi junior-regattán. Ekkor Velencébe is ellátogattak, ahol meglepően jól eligazodott. 1947-ben egy magyar sportküldöttség tagjaként járt ismét a városban, majd 1957-ben az emigrációban az első külföldi útja idevezetett.

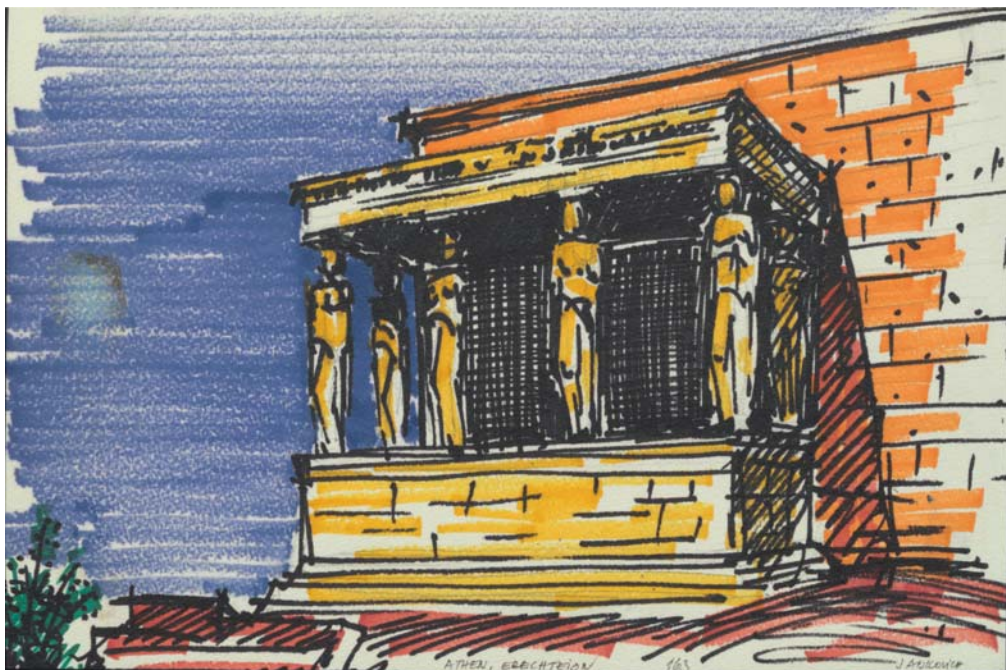
Bianca háza. (Jankovich, akvarell)

A balesete után többször is visszatért Velencébe, ahol – szintén a Belső Hangtól vezérelve (amely az 1727-es számot ismételte), egy inga és a balesete után a két erkélyes, homlokzatán fura építményű házról készített vázlata segítségével – megtalálta egykori éne, Bianca házát. A Canale Grandera vezető Salizada utca 1727-es számú házat lefényképezte és akvarellt is készített róla.

4. A Kr. e. 5. században az ókori Görögországban szegény parasztasszonyként élt, valószínűleg öt gyermeke volt.

Salizada utca 1727. számú ház 2013 májusában⁸³

Az athéni Akropolisz . (Jankovich, filctoll)

⁸³ Jankovich Salizida-ként nevezi az utcát, de a mai elnevezése Salizada del Fontego dei Turchi 1727. In: https://www.google.com/maps/@45.4420237,12.3283708,3a,90y,252.64h,114.65t/data=!3m6!1e1!3m4!1suYynrdg4_BPqC_0z4W_mg!2e0!7i13312!8i6656?hl=hu (Letöltés: 2023. 07. 26.)

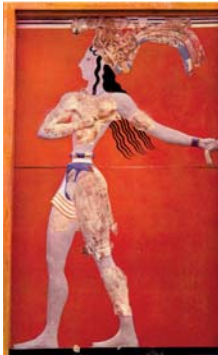
5. II. Ramszesz fáraó uralkodása alatt (Kr. e. 1224-1290) tehetséges kőfaragó rabszolga volt, és többek között Nefertari királynő képmásait véste a kőfalakba a Királynék Völgyének 66. sírjában.

1985-ben a Forum Homo Harmonicus részére tanulmányutat szervezett Egyiptomba. Ekkor eljutott Abu Szimbelbe is, ahol felismerte, hogy a Kr. e. 1279-1213-ig uralkodó II. Ramszesz császár kedvenc felesége, az ókori Egyiptom egyik leggyönyörűbb nőjeként számon tartott Nefertari szobrászaként különböző reliefekre véste a királyné alakját. Megpróbálta megnézni a Luxorban a Királynék Völgyében Nefertari sírját is, amely a 66-os számot viseli, de zárva volt.

A szfinx és a gizai piramisok. (Jankovich István akvarelljei)

6. Kr. e. 1670-ben a Thera vulkán kitörésekor fiatal nőként érte a halál Krétán. Krétán járva egy fiatal, életvidám, a knósszoszi királyi palota freskóin is ábrázolt nővel azonosította magát, aki nagyon szerelmes volt egy helyi ifjúba, olyanba, mint akit a „Lilimos hercegként” ismerünk. A fiatal lány a Théra vulkán kitörésekor halt meg.⁸⁴

A Lilimos herceg és a táncosnők – knósszoszi falfestmények

⁸⁴ Jankovich a Kr. e. 1670-ra teszi a vulkánkitörést (könyvének 77. oldalán 1760-ra, de ez elírás lehet), de az újabb kutatások alapján tudjuk, hogy a Théra kitörésének lehetséges időpontjai Kr. e. 1611, 1562-1555, vagy 1538. In: <https://ng.24.hu/tudomany/2022/05/04/egy-lepessel-kozelebb-a-thera-okori-kitoresenek-idopontjához/> (Letöltés: 2022. 08.15.)

7. A polinéziai Raratonga szigetén, Tongatapu faluban élt halászként és egyfajta szellemi vezető, ún. kahuna volt.

Raratonga napjainkban

Még a háború előtt, angiai tanulmányaiból egy polinéz-angol szótárral jött haza és később polinéz nyelvet tanult. Polinéziában ugyan nem járt, de szerinte mindezek egyfajta tudatalatti emlékei a Raratonga-szigeten töltött Kr. e. 3-5 ezer évvel ezelőtti életének.

8. Valamikor egy ártatlan ember volt, akit 5 golyóval végeztek ki, közülük a negyedik már halálos volt.

1996-ban a Bamberg közelében lévő vierzehnheiligeni búcsújáró helyen járt, ahol a templom közelében többször is rosszul lett. Kutatásai során kiderült, hogy az 1518. évi parasztlázadás⁸⁵ alatt ott végezték ki a szerzeteseket, és azt gondolta, hogy ő volt közülük az egyik, akit öt lövés ért és a negyedik okozta a halálát. A halálos golyó helyén egy anyajegye is volt.

⁸⁵ A hagyomány szerint a kis Jézus 1445 -ben jelent meg a langheimi kolostor pásztorának, más gyerekekkel körülvéve, félig vörösbe, félig fehérbe öltözve és a Tizennégy Segítő Szent néven mutatkoztak be. Kérték, hogy építsenek kápolnát a helyre. Néhány nappal később egy súlyosan beteg szolgálóleányt hoztak a jelenések helyszínére, aki aztán felépült. A langheimi ciszterci apátság kápolnát épített a Tizennégy Segítő Szentnek, amely az 1525 (!) évi parasztlázadásban elpusztult.

3. A spirituális kutató

Amit látott, hallott és tapasztalt ezalatt a rövid idő alatt, amíg az orvosi segítség visszahozta az életbe, leírta „*Túléltem a halálomat*” című könyvében, melynek előszavát Elisabeth Kübler-Ross svájci származású amerikai pszichiáter írta.⁸⁶ Az egyik workshopja alkalmával találkozott Jankovichcsal és megállapította, hogy a halálról és a haldoklásról alkotott nézete összhangban van a saját kutatásaival.

Jankovich feljegyzéseinek részét képezik azok a meglátások, amelyeket ebből a szokatlan élményből nyert. Pl, hogy a haláltól nem kell félni, mert az egy olyan állapotot képvisel, amelyben az öröm, a harmónia és a szeretet uralkodik. „*Csak a halál élménye révén tanultam meg igazán élni.*” – vallotta és tapasztalatait számos módon osztotta meg szemináriumok, előadások, könyvek és kiadványok formájában.

Főbb könyvei a témában:

Túléltem a halálomat. Édesvíz Kiadó, Budapest, 1992

Ízisz-Ozirisz-Hórusz birodalmában. Édesvíz Kiadó, Budapest, 1996 Reinkarnáció. Édesvíz Kiadó, Budapest, 1998

Miért élünk a földön? Szukits Könyvkiadó, 2001 Kontakte mit dem Licht. Fritz Verlag, Pforzheim, 2001

Die energetische Struktur des Menschen. Drei Eichen Verlag, Ergolding, 1990 Műveit szerte a világon megismerték, több televíziós szereplésre is meghívták. Többek között szerepelt Magyarországon a Déri János által vezetett „Harmadik típusú találkozások” című televíziós műsorban is.

1983-ban megalapította a „Forum Homo Harmonicus”-t Zürichben, a spirituális útjukat kereső emberek találkozóhelyét, ahol a téma iránt érdeklődők találkozhattak, szemináriumokon, tanfolyamokon, meditációkon vehettek részt.

„*Az igazi fény mindig ragyogni fog, a szeretet a legnagyobb erő a világegyetemben.*” – írta újévi köszöntőjében 2001 végén. És ez a szeretet Bethlehemben, Jézussal született, csakúgy, mint a világot körülvevő sötétséget megszüntető fény: „*A názáreti Jézus, a legnagyobb tanító, a szeretet szimbóluma. ezért ünnepeljük karácsonykor nemcsak egy emberi Jézus születésnapját, hanem a világot átölelő, feltétel nélküli szeretet születésnapját.*”

⁸⁶ A halál és a haldoklás témája 1945-ben került Elisabeth Kübler-Ross (1926-2004) érdeklődése középpontjába, miközben a második világháború után igyekezett segítséget nyújtani a holokauszt-túlélőknek. Óriási szerepe volt abban, hogy az Egyesült Államokban a hospice mozgalom kibontakozhatott. A Time 1999. március 29-i számában "A század legnagyobb elméi" egyikének nevezte, a század 100 legjelentősebb tudósa és gondolkodója sorában. 2007-ben beválasztották a National Women's Hall of Fame (Női Hírességek Nemzeti Csarnoka) tagjai közé. 20 díszdoktori cím birtokosa és mintegy 20 könyv szerzője volt, amelyeket több mint 28 nyelvre fordítottak le. 2004-ben, 78 éves korában hunyt el saját otthonában.

A Fény születése. A luganói szabadkőműves templom üvegablaka. (Jankovich)

Utolsó üzente a Forum Homo Harmonicus követői felé:

*„Mindig keresd a fényt, az igazságot,
szabadulj meg a régi, megrögzött sémáktól,
és élj következetesen a SZERETETBEN
mint az univerzum egyetlen rendező elvében!
A SZERETET csodákra képes.
Ő a legnagyobb erő az univerzumban.
A SZERETETBEN
életet nyersz!”*

Wer steht für das Forum?

Stefan von Jankovich ist Ungar. Er hat in Budapest Architektur studiert und dort an der technischen Hochschule bis 1956 als Lehrer für Städtebau und Raumplanung gewirkt. Nach einem Aufstand floh er in die Schweiz und eröffnete in Lugano und in Zürich gutgehende Architekturbüros. Daneben ist er künstlerisch tätig, insbesondere seine Aquarelle, aber auch die Mosaik- und Glasmalereien finden grosse Beachtung.

Der wohl entscheidendste Augenblick in seinem Leben war ein schwerer Verkehrsunfall, den er 1964 auf einer Geschäftsreise erlitt. Ärztliche Kunst holte ihn aus seinem klinischen Tod zurück. Durch sein Nahtoderlebnis war er jedoch ein anderer Mensch geworden. Er sagt: "Durch die Erfahrung des Sterbens habe ich erst richtig leben gelernt." Stefan von Jankovich fühlte, dass er seine Erkenntnisse im klinisch toten Zustand nicht für sich behalten durfte. So gab er sie weiter in Form von Büchern, Vorträgen, Seminaren und Workshops, um den Menschen Denkanstösse zu vermitteln, sie zum Suchen anzuregen und um das Material der wissenschaftlichen Forschung zur Verfügung zu stellen.

Er gründete das FORUM HOMO HARMONICUS in Zürich, um dort Menschen zu helfen, ihren Weg zu finden und ihnen Lebensberatung anzubieten.

Bekannt wurde Stefan von Jankovich auch durch verschiedene Fernsehsendungen zum Thema "Reinkarnation" und als Autor diverser Bücher zu diesem Thema.

Bücher von Stefan von Jankovich:

Ich war klinisch tot
Esoterische Visionen
In der Welt von Osiris, Isis, Horus
Energetische Struktur des Menschen
Reinkarnation als Realität
Postkartenbuch

***** FORUM
HOMO HARMONICUS
Trottenstrasse 41
CH - 8037 Zürich

Tel./Fax 01-271 68 50

Die grösste Kraft im Universum ist die Liebe.
Es liegt an dir, wie du sie gebrauchst.
Stefan von Jankovich

Was ist das FORUM HOMO HARMONICUS?

Das Forum soll ein Ort der Begegnung von gleichgesinnten Menschen sein, die bereit sind, an der eigenen geistigen Entwicklung zu arbeiten. Die Aktivitäten des Forums sind öffentlich. Es sind dies

Meditationsabende
Lesungen spiritueller Texte
Diskussionen
Gastvorträge
Tages- und Wochenendseminare
Kurse
Ausflüge.

Wir sind keine professionelle Kursorganisation, kein Verein, überparteilich und religiös neutral. Aufgeschlossenheit und Toleranz gegenüber allen ehrlichen Meinungen gehören zu unseren Grundgedanken.

A Forum Homo Harmonicus információs kártyája

1992-ben Reiki tanfolyamot végzett, amelyen a dr. Mikao Usui Sensei reiki nagymester által kidolgozott „Usui Shiki Ryoho” azaz, az Usui féle természetes gyógyító módszer első fokozatát sajátította el.⁸⁷

Jankovich István számára a reinkarnáció gondolatkincse jól összeegyeztethető a kereszténységgel, sőt megerősítette keresztény hitében, a legnagyobb isteni kegyelmi aktusnak tartotta, hiszen így életről életre anélkül fejlődhet az ember, hogy a pokol örökös kárhozatának félelme ránehezedne.⁸⁸

„Nagyon fontosnak találom, hogy – ebben a földi életemben – keresztény ember lévén, a kereszténységben keresem a válaszokat kérdéseimre, ezért építettem be a reinkarnációt keresztény alaphitembe.” – írta Reinkarnáció című könyvében.

⁸⁷ Reiki oklevél. In: Jankovich-hagyaték, VII. doboz.

⁸⁸ https://www.crvision.de/stefan_von_jankovich.html (Letöltés: 2022. 09. 05.)

Jankovich István, a családapa⁸⁹

Jankovich István 1944-ben feleségül vette az erdélyi származású Ekkert Ágnes Juditot (1921-2012). Budapesten, a Rózsadombon, a Lórántffy Zsuzsanna 1. szám alatti négyszobás bérlakásban laktak. Ideszületett két lányuk, Ágnes (Budapest, 1945. szeptember 28.) és Márta (Budapest, 1947. október 31.). A házaspár 1951-ben elvált. Jankovich 1953-ban újra nősült, második felesége a drávafoki birtokukon jómódban felnőtt, a budapesti németkisasszonyoknál érettségizett, de ekkor már a füredi hajógyár kovácsműhelyében dolgozó Nagymegyeri Eggenhoffer Anna, becenevén Cica (1932-2022) lett. Ebből a házasságból nem született gyermek.

*Jankovich István, első felesége, Ekkert Ágnes
és nagyobbik lányuk, Ágnes (AP)*

*Márta, Ágnes, édesapjuk és az ő második felesége,
Nagymegyeri Eggenhoffer Anna (AP)*

⁸⁹ A fejezetet a Jankovich-hagyatékon kívül dr. Aczél Péter fényképeivel (AP) és az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárában (ÁBTL) talált fotókkal illusztráltuk.

Pribéri JANKOVICH ISTVÁN "TATA" 1920 – 2002 Családja:
Felesége: Anna Mária Nagymenyéri Eggenhofer (1932)
Leányai: Agnes Bryner 1945 és Márta Becsek 1947

Testvére = Mária

Jankovich István családjával

**AGNES és MARTA JANKOVICH:
A két testvér együtt vitorlázna**

Jankovich István lányai

A család Jankovich 1956-os szerepvállalása miatt menekülni kényszerült. Svájcba kerültek, ahol idővel Zürichbe költöztek. A lányok már egész kicsi koruktól kezdve vitorláztak a Balatonon, amit Zürichben is folytattak és olyan sikerrel, hogy idővel bekerültek a Zürcher Yachtclubba, ahol édesapjuk csillaghajóval, ők meg a „Kope” nevű Vaurient-hajóval versenyeztek. A lányoknak jól ment a vitorlázás, Ausztriába, Svédországra és Dániába is kikerültek versenyekre.

Nagymegyeri Eggenhoffer Anna, Jankovich Ágnes és Márta közvetlenül a disszidálás után⁹⁰

Jankovich István egyedül és családjával Svájcban⁹¹

Jankovich Ágnes karrier-tanácsadó lett, majd édesapja építészirodájában dolgozott. 1964-ben megismerkedett Bryner Uelivel (szül.: 1943), aki a Zürichi Segelclubban vitorlázott. 1969. július elején Ágnesék családi vitorlázásra indultak a Tírrén-tengeren. A terv az volt, hogy július 9-én Uelival találkoznak Szardínián, Olbia kikötőjében. S már az úton, a Szicília és Korzika közti tengerszoroson, a Passo di Bonifación tízes erősségű orkánban kellett átkelniük a megbeszélten napon sikeresen megérkeztek Olbiába.⁹² Ágnes és Ueli 1970-ben összeházasodtak és két évet Németországban éltek. Visszatérve Zürichbe férje átvette saját apja építővállalatát. 1973-ban megszületett fiuk, Ivo Rahphael, 1975-ben pedig lányuk, Riccarda Éva. Riccarda búvároktató, Tenerifén él, Ivo pedig egy szállítmányozási cég vezetője. Ivonak három gyermeke van: Gian Andri (szül.: 2009), Naomi Christina (szül.: 2010) és Anouk

⁹⁰ ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album. 88 ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album.

⁹¹ ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album. 88 ÁBTL - 4.1 A-1227 szám alatti album.

⁹² Jankovich István: A Passo di Bonifación át tízes orkánban. In: Hajó. 1999. szeptember (7. évf. 50. szám 923-24. oldal.

Sophie (szül.: 2012). Mindnyájan sielnek, szeretnek utazni és természetesen vitorlázni. Volt Yingling, Dufour T7, Banner 28-as vitorlásuk, jelenleg H-boot-uk van. Svájci, német és osztrák tavakon mindketten versenyszerűen vitorláztak, Ueli pedig tengeren is versenyzett.⁹³

Jankovich Márta 1967-ben érettségizett és felvételt nyert a Zürichi Egyetem Építészmérnöki Karára. Az építészeti gyakorlatot édesapja építészirodájában és az Olteni Városrendezési Irodában végezte. 1973-ban lediplomázott, mint környezet- és városrendező mérnök. Első munkahelye a Zürichi Városrendezési Irodában volt, de két év múlva egyetemi évfolyamtársával, Fritz Bräggerrel Nyugat-Afrikába ment, ahol Csádban egy svájci jótékonyági intézet megbízásából egy Lai nevű faluban olyan iskolát terveztek, amelyet helyi anyagokból és helyi emberekkel fel lehetett építeni. A cél az volt, hogy szükség esetén a falusiak is ki tudják javítani az épületet.

A Csádban felépített egyik iskola

Juvénal Habyarimana, Ruanda elnöke gratulál Jankovich Mártának és Fritz Bräggernek.⁹⁴

A projektnek nagy sikere lett, így az ENSZ megbízásából máshol is építettek ezzel a módszerrel iskolákat. 1978-ban összeházasodtak és évekig Ruandában dolgoztak, ahol iskolák mellett lakóházakat is építettek.

Márta 1983-ban hazament Svájcba és egy év múlva elvált férjétől. Megismerkedett Becsek Attila (1957–2023) gépészmérnökkel, akivel 1986-ban összeházasodtak. Attila az ABB nevű nemzetközi vállalatnál dolgozott. Mindketten szerettek vitorlázni, sielni, teniszezni, utazgatni és később együtt kezdtek golfozni. Egy Zürichtől 20 km-re fekvő faluba, Oetwil am See-be költöztek. Márta tervezőként dolgozott 1987-ig, kislányuk, Geraldine Olivia születéséig. 1989-ben megszületett második kislányuk, Angela Fabiola. Geraldine Bernben él, általános iskolában tanít. 2015-ben feleségül ment Adrien Meier építészmérnökhöz, két kislányuk született: Alma Luise (szül.: 2015) és Marina Emilia (szül.: 2018). Angela állatorvos lett, a zürichi állatkórházban dolgozik. Márta a gyerekek mellett otthonról dolgozott, majd 1989-ben megnyitotta saját építészirodáját, „büba becsek” néven és a tervezés mellett az energia és az építőanyagok gazdaságos felhasználásával foglalkozott. Herbert Hobi energetikussal együttműködve 2004-ben saját családi házukat is átépítette a minimális energiafelhasználás jegyében. Az övök volt Svájcban a 3. „Minergie” háza. A megnövekedett tervezési feladatok miatt régi kollégájával, Reto Kirschkével és férjével, Attilával

⁹³ Bryner-Jankovich Ágnes visszaemlékezése. In: KGYM Adattára, gépelt kézirat.

⁹⁴ Juvénal Habyarimana (1937-1994) Ruanda elnöke volt 1973-tól haláláig.

„ARGE Becsek-Kirschke” néven közös céget alapítottak. 2016-ban családi házukat eladták és egy 28 ezer lakosú városba, Wetzikonba költöztek.⁹⁵

Becsek Márta és Attila „Minergie” háza Oetwil am See-ben

⁹⁵ Márta Becsek Jankovich visszaemlékezése. In: KGYM Adattára, gépelt kézirat. Sajnos Becsek Attila nem érthette meg az emlékkiállítás és e kötet létrejöttét. 2023. március 26-án elveszítette hosszú és fájdalmas küzdelmét a legyőzhetetlen rák ellen: „Egy hosszú, de mindig reményteljes és bátor küzdelem után a végsősoron leküzdhetetlen rák ellen, túl korán elhagytál minket.” – olvasható a gyászjelentésében.

AGNES BRYNER JANKOVICH (1945)
férje **UELI BRYNER (szül. 1943)**
Kutyusuk **ÖRDÖG**

Agnes Bryner-Jankovich és férje, Ueli Bryner

MARTA BECSEK JANKOVICH
Férje: BECSEK ATTILA (1957)

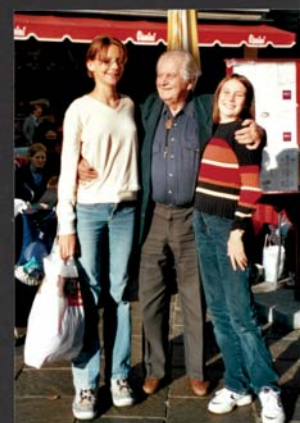
Marta Becsek-Jankovich és férje, Becsek Attila, valamint Jankovich István

Prib. JANKOVICH ISTVAN «TATA»
a « BRYNER » - unokákkal:
IVO (1973) és RICCARDA (1975)

Jankovich István a Bryner-unokákkal

Prib. JANKOVICH ISTVAN «TATA»
a "BECSEK" - unokával:
GERALDINE (1987) és ANGELA (1989)

Jankovich István a Becsek-unokákkal

Jankovich István emlékezete

Jankovich István sokoldalú, érdekes és figyelemreméltó személyiség volt, aki bármibe is kezdett, végtelen maximalizmussal és munkabírással csinálta.

Sokrétű életműve méltán került 2020-ban gyűjteményünkbe, bár néhány akvarellje, lobogója már 1990 óta gazdagítja a múzeum DDR. Juba Ferenc magyar tengerészeti történelmi kiállítását.

Jankovich István emlékezetét szerető családján kívül múzeumunk állandó tárlata és időszakos kiállítása is biztosítja. Külön öröm számunkra, hogy utóbbit 2023. szeptember 15-én Kopár István tengerészkapitány nyitotta meg.

*Dr. B. Szatmári Sarolta megyei múzeumigazgató, DDR. Juba Ferenc gyűjteményalapító,
Kecskés László múzeumvezető és Bukó Józsefné tanácselnök
a tengerészeti kiállítás 1987. évi megnyitóján*

Jankovich István emlékei (képek, lobogó)
a tengerészeti kiállításban
(Fotó: Gábor László)

Jankovich István emlékei (iratok, lobogó)
a tengerészeti kiállításban
(Fotó: Gábor László)

A Komáromi Magyar Tengerészeti Múzeum igazgatóságának,
Kecskés László igazgató urnak
KOMAROM

Igen tisztelt igazgató ur,

Igaz örömmel vettem tudomásul, hogy kedves régi barátom Dr. Juba Ferenc tengerészkapitánytól, hogy az ill. Megye Tanácsa tengerészeti muzeumot nyitott meg Komáromban.

En a magam részéről szívesen segítek a múzeum állományának kiegészítésében, szerény képességeim szerint. Ezért csatolt levelemmel együtt a következő tárgyakat adományozom a múzeumnak, abban a szilárd meggyőződésben, hogy ez a múzeum ezeréves sorsunk feledésbe merülő fontos részét tárja a magyar közönség és főleg a magyar ifjúság elé.

A tárgyak illetve képek az Europa-körúli vitorlás hajóutjaimmal vannak kapcsolatban. Ca. 40.000 tnf-et tettem meg a Balti-tengertől a török partokig terjedő tengereken részben mint a Svájci Tengerészeti Hivatal kiképző kapitánya, részben mint egy magyar ember, akit egész egyszerűen "vonzó tenger".

Az adományozott tárgyak jegyzéke:

Remélem, hogy szerény ajándékaimat használni fogják tuda,
Szívvelyes üdvözléssel

Jankovich István 10.06-40/1948. n. magyar-látó könyv
" " " 1948. VI. 1. évi kelt képernyő ötletere.

Jankovich István

Et fontos adományozott tárgyakat a mai napon köszönettel kelt kelt ev Komárom, 1990. január 8.

Kecskés László
2806 Komárom
Szabadság tér 1.

Kecskés László
minden napon

Jankovich István 1990. évi ajándékozó levele

Összefoglaló

Pribéri Jankovich István 1920. január 25-én született Budapesten.

Jankovich István egyik anyai dédapja, Kallina Mór (1844-1913), a 19. század végi – 20. század eleji Budapest híres építésze volt. Másik anyai dédapja, Árkay Sándor (1841-1910) neves műlakatos iparművész volt.

Jankovich István nagyapja, Árkay Aladár (1868-1932) a 20. század eleji magyar szecesszió kiemelkedő építésze volt. Feleségével, Kallina Irmával három gyermekük született: Lídia (1896-1961), Tessza (1897-1926) és Bertalan (1901-1971).

Jankovich István anyai nagybátyja, Árkay Bertalan (1901-1971) is építész volt. Az általa tervezett villák kezdetben főleg art deco, az 1930-as évektől bauhaus stílusúak voltak. Felesége, Sztehlo Lily (1897-1959) neves üvegfestő iparművész volt. A házaspár a Kallina-villában lakott, ahol a második világháborúban ifj. Jankovich Istvánnal együtt bekapcsolódtak Lily nagybátyja, Sztehlo Gábor evangélikus lelkész embermentő akciójába.

Jankovich István édesanyja, Árkay Lídia (1896-1961) festőművész, könyvillusztrátor és szenvedélyes vitorlázó volt. Jankovich István édesapja, dr. Jankovich István (1889-1974) ügyvéd, síkfutó bajnok és olimpikon, a Balatoni Yacht Club neves tagja és lellei villatulajdonos volt. Jankovich István testvére, Jankovich Mária (1923-2013) két gyermek édesanyja volt. Idősebbik fia, dr. Aczél Péter (1944-2023) Budavár főépítése volt. Öccse, Aczél Viktor szintén építész.

Jankovich István gyermekkorától számos vitorlásverseny nyertese volt. A műegyetem oktatójaként részt vett az 1956-os forradalomban, ezért családjával Svájcba emigrált. Zürichben telepedett le, ahol idővel tervezőirodát nyitott. 1964-ben súlyos baleset érte, percekig a klinikai halál állapotában volt, s innentől kezdve főként az akkor tapasztalt előző életei és az ezoterikus világ megismerésével foglalkozott. 2002. január 23-án halt meg. Élete végéig nagy szerelme maradt a vitorlázás, a festés és a rajzolás.

Zusammenfassung

István Pribéri Jankovich wurde am 25. Januar 1920 in Budapest geboren.

Mór Kallina (1844-1913) einer der Urgroßväter mütterlicherseits von István Jankovich, war im späten 19. und frühen 20. Jahrhundert ein berühmter Budapester Architekt. Sein anderer Urgroßvater mütterlicherseits, Sándor Árkay (1841-1910) war ein renommierter Schlossermeister.

Der Großvater von István Jankovich, Aladár Árkay (1868-1932), war ein herausragender Architekt des ungarischen Jugendstils zu Beginn des 20. Jahrhunderts. Mit seiner Frau Irma Kallina hatten drei Kinder: Lídia (1896-1961), Tessza (1897-1926) und Bertalan (1901-1971).

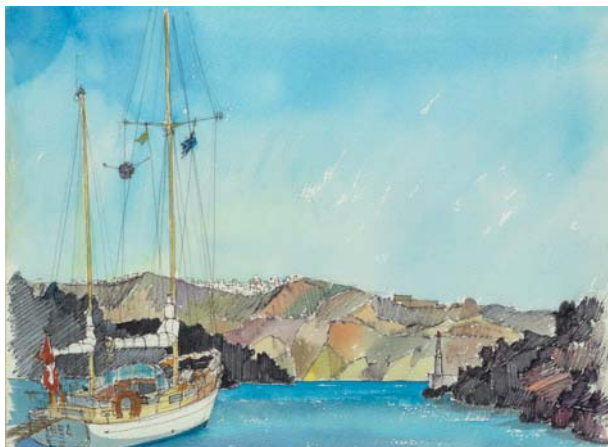
Der Onkel mütterlicherseits von István Jankovich, Bertalan Árkay (1901-1971), war ebenfalls Architekt. Ursprünglich waren die von ihm entworfenen Villen überwiegend Art-Deco-Villen, ab den 1930-er Jahre waren sie im Bauhaus-Stil gehalten. Seine Frau Lily Sztéhlo (1897-1959) war eine renommierte Glasmalerin. Das Paar lebte in der Kallina-Villa, wo sie sich während des Zweiten

Weltkriegs zusammen mit István Jankovich an der Rettungsaktion von Lilys Onkel, dem lutherischen Pfarrer Gábor Sztéhlo, beteiligten.

István Jankovichs Mutter, Lídia Árkay (1896-1961), war Malerin, Buchillustratorin und leidenschaftliche Seglerin. István Jankovichs Vater, dr. István Jankovich (1889-1974) war Rechtsanwalt, Flachläufer Meister und Olympiateilnehmer, ein renommiertes Mitglied des Balaton Yacht Clubs und Villenbesitzer in Lelle. István Jankovichs Schwester, Mária Jankovich (1923-2013) ist Mutter von zwei Kindern. Der älteste Sohn von Mária Jankovich, dr. Péter Aczél (1944-2023) war der Hauptarchitekt von Budavár. Aczél Viktors jüngerer Bruder ist ebenfalls Architekt.

István Jankovich seit seiner Kindheit war der Gewinner zahlreicher Segelwettbewerbe. Als Dozent an der Technische Universität beteiligte er sich an der Revolution von 1956, emigrierte mit seiner Familie in die Schweiz und arbeitete als Architekt in Zürich. 1964 erlitt er einen schweren Unfall, befand sich für einige Minuten im Zustand des klinischen Todes und war von da an hauptsächlich damit beschäftigt, seine früheren Leben und die esoterische Welt kennenzulernen. Er starb am 23. Januar 2002. Seine Große Liebe zum Segeln, Malen und Zeichnen blieb bis an sein Lebensende bestehen.

Übersetzt: Tünde Lang

Pribéri Jankovich István 1920. január 25-én született Budapesten. Gyermekkorától számos vitorlásverseny nyertese volt. A műegyetem oktatójaként részt vett az 1956-os forradalomban, ezért családjával Svájcba emigrált. Zürichben telepedett le, ahol idővel tervezőirodát nyitott. 1964-ben súlyos baleset érte, percekig a klinikai halál állapotában volt, s innentől kezdve főként az akkor tapasztalt előző életei és az ezoterikus világ megismerésével foglalkozott. 2002. január 23-án halt meg Zürichben. Élete végéig nagy szerelme maradt a vitorlázás, a festés és a rajzolás.

